

Betænkning

over forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

(Afgivet af udvalget den 26. februar 1964).

Udvalget har holdt 7 møder og har herunder haft samråd med arbejdsministeren, der tillige skriftligt har besvaret en række spørgsmål fra udvalget. Udvalget har modtaget henvendelse fra Akademikernes Samarbejdsudvalg, Assurandør-Societetet, cand. polit. V. E. Carstensen, Danmarks Rederiforening, De samvirkende danske Husmandsforeninger, De samvirkende danske Landboforeninger, Det store nordiske Telegraf-Selskab's Funktionærforening, Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger, Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer, Fællesudvalget for landbrugets arbejdsøkonomiske spørgsmål, Kvindeligt Arbejderforbund, afdeling 5, Landbrugets Arbejdsgiverforening, Landbrugsrådet og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Udvalgets skriftlige spørgsmål til arbejdsministeren med ministerens svar samt de af udvalget modtagne skriftlige henvendelser med ministerens kommentarer hertil er optrykt i det bilagshefte, som udvalget afgav den 25. februar 1964.

I anledning af et i udvalget rejst spørgsmål om landbrugets repræsentation i repræsentantskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension har ministeren tillkendegivet sin beredvillighed til i forbindelse med udpegningen af de i lovforslagets § 16, stk. 2, sidste led, omhandlede arbejds-giverrepræsentanter at overveje muligheden af at udpege ét medlem, repræsenterende De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger.

Ministeren har stillet de nedestående ændringsforslag nr. 1-3, 6, 7, 11 og 13-20, hvorom der henvises til de ledsagende bemærkninger. Ændringsforslagene er alle tiltrådt af udvalget eller et flertal af udvalget.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren foreslåede ændringer.

Et *mindretal* (Søren Andersen, Henry Christensen, Asger Jensen, Peter Larsen, Poul Møller og Ib Thyregod) kan tilslutte sig de af ministeren stillede ændringsforslag.

Mindretallet må dog — også under hensyn til de ved lovforslagets første behandling fremsatte synspunkter — beklage, at der ikke i udvalget har kunnet opnås tilslutning til et arbejde for sådanne ændringer af forslaget, at der kunne gives alle borgere adgang til at blive omfattet af tillægspensionsordningen, i videst muligt omfang byggende på de i forslaget indeholdte principper.

Mindretallet erkender, at udarbejdelsen af sådanne ændringsforslag er tidkrævende, men mener, at regeringen i tide burde have foranlediget disse forhold afklaret, så folketinget kunne have taget stilling til en samlet løsning af tillægspensionsproblemet.

Mindretallet vil stadig opfordre regeringen til inden lovforslagets færdigbehandling ved hjælp af sagkyndig bistand at søge de hertil fornødne ændringsforslag udarbejdet.

Et *andet mindretal* (Adolph Sørensen) har ikke kunnet tiltræde arbejdsministerens ændringsforslag nr. 3, hvorved samtlige lønmodtagere tilsluttes tillægspensionsordningen, uanset om de er tilsluttet en ved lovens ikrafttræden bestående pensionsordning. Mindretallet har heller ikke kunnet tiltræde de af ministeren stillede ændringsforslag nr. 7 og 11 vedrørende indførelse af en enkepensionsordning.

Mindretallet indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de øvrige af ministeren foreslåede ændringer.

Et tredje mindretal (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) bemærker:

Arbejdsmarkedets Tillægspension er en del af en overenskomst, der indgik i den såkaldte helhedsløsning. De bidrag, der efter lovforslaget skal indbetales, er for hele bidragets vedkommende et løntillæg, der over en fondsdannelse, en opsparingsordning, tilgår lånemarkedet og skal give grundlaget for en tillægspensionsordning for arbejderne i landbrug, erhverv, håndværk og industri.

Det i lovforslaget foreslåede bidrag på 5 kr. 40 øre pr. uge er en del af helhedsløsningens lønramme, som først nu kan indgå i en vurdering af, om produktionen kan bære denne omkostning. I forhold til det skøn, som det økonomiske råd gav forud for helhedsløsningen, er forholdene betydelig forbedret i løbet af 1963. Den store fremgang, der har været, giver muligheder for både direkte lønforhøjelser og sociale forbedringer.

Da langt det største antal af landets pensionister ikke tidligere har kunnet få overenskomster eller ansættelsesvilkår, der gav pensionsordninger på linje med andre ansatte, men kun har folkepensionen at leve af, må det være rimeligt at bruge dele af produktionsfremgangen til sikring af en pensionsordning, der ikke kun dækker en lille del af de i produktionen beskæftigede, men omfatter alle. Mindretallet kan derfor principielt tilslutte sig en tillægspensionsordning for alle.

Lovforslagets bestemmelse om en tillægspension, der kun giver 2.400 kr. årligt efter 27 års forløb, er imidlertid en diskriminering af den store samfundsgruppe, der beskæftiges i produktionen. Når der ikke i folketingsudvalget har været muligheder for at ændre lovforslaget, må det være arbejdsgiverne, der har forhindret det, og regeringen og folketinget har ikke benyttet deres suverænitet til at forme loven, så alle får ret til en pensionsordning.

Mindretallet har derfor stillet de nedenstående ændringsforslag nr. 4, 5, 8-10 og 12 om forhøjelse af pensionsskalaen, indførelse af enkepension og bestemmelse om, at arbejdsgiverne betaler hele medlemsbidraget. Ændringsforslagene repræsenterer kun en

del af principperne i den svenske ordning, som jo også er regeringens målsætning.

Arbejdsgivernes bidrag vil selv efter mindretallets ændringsforslag ikke overstige 2 pct. af den udbetalte lønmasse. Svenske arbejdsgivere betaler $7\frac{1}{2}$ pct. i 1964. Enkepensionen er kun en del af, hvad den svenske ordning har indbygget, og forhøjelsen af pensionsskalaen giver ikke ligestilling for lønarbejderne med andre pensionsordninger.

Da de skønsmæssige økonomiske beregninger for helhedsløsningen var betydeligt undervurderet for 1963, og da produktionsfremgangen har været betydelig, mener mindretallet, at den økonomiske fremgang giver grundlag for en pensionsordning, der ved væsentlige arbejdsgiverbidrag for tillægspensionens vedkommende og for folkepensionens vedkommende over skatterne vil betyde en forhøjelse af den samlede pension og omfatte alle, uden at bestående overenskomster om pensionsret forringes.

Det er endvidere mindretallets opfattelse, at det er regeringen og folketinget, der nu har ansvaret for pensionslovgivningen. Arbejdsmarkedets parter har gennem helhedsløsningen afgivet denne sag til lovgivningsmagten. Derfor er det ikke et spørgsmål om, hvad arbejdsgiverne vil yde hertil, men hvad der skal ydes for at gennemføre en pensionsordning, hvorefter de lavere pensioner hæves op til et pensionsniveau på omkring 60 pct. af en arbejdsindtægt.

Disse synspunkter medfører som konsekvens, at også administrationen og lovgivningsmagten bør repræsenteres i repræsentantskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension, hvorimod arbejdsgiverrepræsentationen ikke ses at have rimelig baggrund. Det medfører også, at fondens midler må investeres på en måde, der gør fonden til en demokratisk-økonomisk faktor. Investering i boligsektoren må herunder fremhæves. Under lovforslagets § 21 er der allerede muligheder for anbringelse i et boligfond, der over almenyttigt boligbyggeri kan virke til gavn for medlemmerne.

Mindretallet indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af arbejdsministeren og mindretallet stillede ændringsforslag og underændringsforslag.

Ændringsforslag.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) Paragraffen affattes således:

„§ 1. Med det formål at udbetale lønmodtagere m. fl. tillægspension i overensstemmelse med denne lov oprettes Arbejdsmarkedets Tillægspension.“

Til § 2.

2) I stk. 1, a), ændres „riget“ til: „landet“.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Adolph Sørensen):

Til § 4.

3) Stk. 2, b), og stk. 4 udgår.

Af et *mindretal* (Chr. Madsen):

Til § 5.

4) I stk. 2 ændres „2.400 kr.“ til: „3.360 kr.“.

Til § 6.

5) I stk. 1 ændres skalaen til:

„Anciennitet ved det fyldte 67. år	Årlig tillægspension kr.
27 år eller derover.....	3.360
26 -	3.192
25 -	3.024
24 -	2.856
23 -	2.688
22 -	2.520
21 -	2.352
20 -	2.184
19 -	2.100
18 -	2.016
17 -	1.932
16 -	1.848
15 -	1.764

18 Udvalgenes betænkninger m. m.

Anciennitet ved det fyldte 67. år	Årlig tillægspension kr.
14 -	1.680
13 -	1.596
12 -	1.512
11 -	1.428
10 -	1.344
9 -	1.260
8 -	1.176
7 -	1.092
6 -	1.008
5 -	972
4 -	936
3 -	912
2 -	876
1 -	840“

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 7.

6) I stk. 3 tilføjes som nyt 2. punktum:

„Er den pågældende først indtrådt i ordningen efter sit fyldte 62. år, tilbagebetales der ham ved det fyldte 67. år de for ham i alt indbetalte bidrag med påløbne renter 4½ pct. p. a.“

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Adolph Sørensen og Chr. Madsen):

Nyt kapitel.

7) Efter § 10 indføres som nyt kapitel:

„Kapitel A.

Enkepension.

§ 01. Den, der bliver enke efter et medlem eller en tillægspensionist, har ret til tillægspension i form af enkepension, hvis ægteskabet har været mindst 10 år og afdøde har opnået mindst 10 års anciennitet.

Stk. 2. Retten bortfalder ved indgåelse af nyt ægteskab, men genindtræder efter begæring, hvis ægteskabet ophører.

§ 02. Enkepension ydes efter begæring fra dødsfaldet, dog tidligst fra enkens fyldte

62. år. Modtog afdøde tillægspension, ydes enkepensionen først fra den dato, fra hvilken afdødes tillægspension bortfalder.

Stk. 2. Indgives begæringen først på et senere tidspunkt, kan der for tiden forud for dette højst ydes 6 måneders pension.

Stk. 3. Pensionen udbetales månedsvis forud.

§ 03. Enkepensionen udgør halvdelen af den tillægspension, som ægtefællen modtog ved dødsfaldet eller ville have været berettiget til at modtage fra sit fyldte 67. år på grundlag af de indtil dødsfaldet indbetalte bidrag.

Stk. 2. Er enken berettiget til enkepension på grundlag af mere end ét ægteskab, kan den samlede enkepension højst udgøre halvdelen af den fulde tillægspension i henhold til § 5, stk. 2, og af eventuel forhøjelse ydet en af ægtefællerne i medfør af § 10.

Stk. 3. Den beregnede årlige enkepension afrundes til nærmeste med 12 delelige kronbeløb.

§ 04. Opfylder enken samtidig betingelserne for at modtage tillægspension i henhold til kapitel III, har hun kun ret til den største af pensionerne.“

Af *mindretallet* under nr. 4:

Underændringsforslag
til ændringsforslag nr. 5.

8) I den foreslåede affattelse af § 01 affattes stk. 1 således:

„*Stk. 1.* Den, der efter det 45. år bliver enke efter et medlem eller en tillægspensionist, har ret til tillægspension i form af enkepension.“

9) I den foreslåede affattelse af § 02, stk. 1, affattes 1. punktum således:

„Enkepension ydes efter begæring fra dødsfaldet, dog tidligst fra enkens fyldte 55. år.“

Til § 11.

10) Stk. 1 og 2 udgår, og i stedet indsættes:

„*Stk. 1.* Bidraget udgør for medlemmer med mindst 30 timers ugentlig beskæftigelse hos samme arbejdsgiver 7 kr. 50 øre

pr. uge. For medlemmer med 15-29 timers ugentlig beskæftigelse hos samme arbejdsgiver udgør bidraget 3 kr. 75 øre.

Stk. 2. For månedslønnede med mindst 130 timers månedlig beskæftigelse hos samme arbejdsgiver udgør bidraget pr. måned 30 kr. For månedslønnede medlemmer med 65-129 timers månedlig beskæftigelse hos samme arbejdsgiver udgør bidraget 15 kr.

Stk. 3. Bidragene udredes af arbejdsgiveren.“

I stk. 5 ændres „det samlede bidrag“ til: „bidraget“.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af *flertallet* under nr. 3:

Ny paragraf.

11) Efter § 11 indføjes som ny paragraf:

„**§ 05.** Det påhviler ledelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension at tage op til overvejelse, hvorledes og fra hvilket tidspunkt de i § 11 anførte bidragssatser skal reguleres for at imødegå de finansielle forpligtelser, som bestemmelserne i kapitel A om enkepension medfører for ordningen.“

Af *mindretallet* under nr. 4:

Til § 12.

12) Stk. 1 affattes således:

„*Stk. 1.* Arbejdsgiveren indbetaler bidraget til Arbejdsmarkedets Tillægspension.“

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 26.

13) Til stk. 1 føjes som nyt punktum:

„Arbejdsministeren kan efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension i særlige tilfælde fastsætte en længere tidsfrist for bidragenes indbetaling.“

14) Efter stk. 3 tilføjes som nyt stykke:

„*Stk. 4.* Hvis der ikke opnås dækning hos arbejdsgiveren for skyldige bidrag, tillægges der lønmodtageren anciennitet i henhold til § 8 for det manglende bidrag.“

Til § 27.

15) Paragraffen udgår, og i stedet indsættes følgende nye paragraffer:

„§ 27. Med bøde eller hæfte straffes, hvis strengere straf ikke er forskyldt efter anden lovgivning, den, der som medlem af bestyrelse eller repræsentantskab eller som direktør, aktuar eller revisor for Arbejdsmarkedets Tillægspension

- a) undlader at opfylde de pligter, der påhviler ham efter loven,
- b) giver urigtige eller vildledende oplysninger til arbejdsministeren, forsikringsrådet eller andre offentlige myndigheder eller til ledelsen om forhold, der vedrører Arbejdsmarkedets Tillægspension,
- c) gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed, der kan medføre tab for Arbejdsmarkedets Tillægspension eller medlemmerne.

§ 06. Med bøde straffes

- a) den arbejdsgiver, der undlader i rette tid at foretage indberetning som nævnt i § 25, stk. 1, eller undlader rettidigt at indbetale det samlede bidrag for et hos ham beskæftiget medlem af Arbejdsmarkedets Tillægspension,
- b) den, der undlader at efterkomme en begæring fra Arbejdsmarkedets Tillægspension eller ankenævnet om oplysninger i medfør af § 25, stk. 2, eller som giver Tillægspensionen eller ankenævnet urigtige eller vildledende oplysninger om forhold af betydning for afgørelser i henhold til loven.

Stk. 2. Er forholdet begået med forsæt til at unddrage Tillægspensionen bidrag, eller foreligger der i øvrigt særlig skærpene omstændigheder, kan straffen stige til hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 3. Sagerne behandles som politisager. Angår sigtelsen forhold af den i stk. 2 nævnte art, finder de i lov om rettens pleje, kap. 68, 69, 71 og 72, omhandlede retsmidler anvendelse i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler tilkommer statsadvokaten at forfølge.

§ 07. I forskrifter, der udfærdiges af arbejdsministeren med hjemmel i loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 08. Er en af de i §§ 06 og 07 nævnte overtrædelser begået af et aktieselskab, an-

delsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.“

Til § 28.

16) I stk. 1 erstattes i 5. linje „af“ med: „for“.

17) Stk. 2. udgår.

Til § 31.

18) Paragraffen affattes således:

„§ 31. Der tilbageholdes i løn og svares arbejdsgiverbidrag af løn, der indtjenes fra og med begyndelsen af den lønningsuge, i hvilken den 1. april 1964 falder, for månedslønnede dog fra og med den 1. april 1964.“

Ny paragraf.

19) Efter § 31 indføjes som ny paragraf:

„§ 09. Personer, født i marts måned 1898, oppebærer tillægspension i overensstemmelse med reglerne i denne lov fra 1. april 1965 at regne, uanset bestemmelserne i §§ 5, stk. 1, og 9, stk. 1, for så vidt de opfylder betingelserne i § 8 for opnåelse af pensionsanciennitet.“

Til § 32.

20) Datoen „1. marts 1965“ ændres til: „1. april 1965“.

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at loven først kan forventes vedtaget efter 1. marts 1964, samt af den foreslåede ændrede formulering af § 31.

Til nr. 2.

I overensstemmelse med Danmarks Riges Grundlov af 1953 forstås udtrykket „riget“ som omfattende også Færøerne og Grønland. Da der efter forslaget til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension skal gælde særlige regler for Færøerne og Grønland, jfr. § 30, findes det rigtigst, at „riget“ erstattes med „landet“, hvorved bemærkes, at dette sidste udtryk i forvejen er anvendt i § 3, stk. 1, a).

Til nr. 3.

Bestemmelsen i § 4, stk. 2, b), er indeholdt i det af Tillægspensionsudvalget af 1963 udarbejdede lovforslag. Et mindretal inden for Tillægspensionsudvalget har i betænkningen udtalt, at det fremgår af bemærkningerne til § 5 i lov nr. 69 af 13. marts 1963 om forlængelse af kollektive overenskomster, hvorefter en tillægspensionsordning så vidt muligt bør omfatte hele arbejdsmarkedet, at tillægspensionsordningen bl. a. også bør omfatte de store funktionærgrupper, der er tilsluttet Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer og Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger. Såfremt dispensationsbestemmelsen gennemføres i den foreslåede form, vil det efter mindretallets opfattelse — da i hvert fald et overvejende antal af Fællesrådets og Fællesrepræsentationens medlemmer har pensionsordninger, der „som helhed er af mindst samme værdi som tillægspensionsordningen“ — i praksis betyde, at meget store funktionærgrupper vil kunne undtages fra tillægspensionen.

Ved fremsættelsen af lovforslaget den 12. december 1963 blev der i tilslutning hertil givet udtryk for regeringens ønske om at drøfte dispensationsreglernes form med henblik på at sikre, at alle funktionærer omfattes af tillægspensionsordningen, hvor det vil være rimeligt med en yderligere pensionssikring.

De videre overvejelser herom har ført til den opfattelse, at det må anses for rigtigst helt at udelukke enhver dispensationsadgang, således at samtlige lønmodtagere tilsluttes tillægspensionsordningen, uanset om de er tilsluttet en ved lovens ikrafttræden bestående pensionsordning.

Til underbygning af dette standpunkt skal nærmere anføres følgende:

a. Selv med en streng dispensationsbestemmelse som af ovennævnte mindretal foreslået, hvorefter der kræves flertalstilslutning eller enstemmig tilslutning fra begge sider, består der på grund af parternes afvigende styrkeforhold i de enkelte tilfælde risiko for, at i øvrigt ensartede ordninger vil blive forskelligt behandlet.

b. En ordning uden dispensationsadgang vil medføre betydelige administrative lettelser for ordningen, dels ved at bestyrelsen

frtages for det byrdefulde arbejde, som behandlingen af dispensationsansøgningerne vil medføre, dels ved at man undgår problemerne i forbindelse med en eventuel tilbagebetaling, og dels ved at man undgår vanskelige spørgsmål vedrørende senere tilkomne ansatte i virksomheder, der har opnået dispensation, såvel som problemerne i forbindelse med eventuelle senere ønsker om optagelse i tillægspensionsordningen, som måtte opstå på grund af ændrede forhold.

c. Det må forventes, at tjenestemændene, såfremt der ikke på anden måde opnås en tilfredsstillende løsning for disses vedkommende, vil få adgang til tillægspensionsordningen på samme vilkår som andre lønmodtagere. Da tjenestemandspensionen som overvejende hovedregel er gunstigere end de private pensionsordninger, taler dette for at lade alle de grupper, der har en pensionsordning, være omfattet af loven. Det foreslås derfor, at § 4, stk. 2, b), og i konsekvens heraf § 4, stk. 4, udgår af forslaget.

Til nr. 4.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 5.

Til nr. 5.

Ved ændringsforslaget foreslås de i skalaen anførte tillægspensionsbeløb forhøjet med 40 pct., afrundet til nærmeste med 12 delelige kronebeløb.

Til nr. 6.

Efter lovforslagets § 7, stk. 3, kan en lønmodtager, der først indtræder i ordningen et år efter dens ikrafttræden eller senere, ikke opnå ret til tillægspension, såfremt pågældende ved det fyldte 67. år har mindre end 5 års anciennitet. Endvidere fastslås det i § 8, stk. 3, at et medlem ikke sammenlagt kan opnå større anciennitet end svarende til medlemmets alder ved indtrædelse i ordningen.

Disse to bestemmelser vil i forening medføre, at en lønmodtager, der indtræder i ordningen et år efter dens ikrafttræden eller senere, og som på indtrædelsestidspunktet allerede er fyldt 62 år, ikke vil kunne opnå tillægspension, uagtet at der, hvis pågældende falder ind under reglerne

i kapitel II om personkredsen, skal betales bidrag for ham.

Dette vil medføre det uheldige og utilsigtede resultat, at en person i den nævnte aldersgruppe, der ikke indtræder i ordningens første år, f. eks. fordi han på dette tidspunkt er selvstændig erhvervsdrivende, ved overgang til lønmodtagerstatus skal betale bidrag til trods for, at det på forhånd er givet, at han ingen tillægspension vil kunne få.

Det foreslås derfor, at det fulde bidrag, der er indbetalt for en sådan person, tilbagebetales med påløbne renter ved pågældendes fyldte 67. år.

Til nr. 7.

Til § 01. Der har i udvalget været udtrykt ønske om, at lovforslaget bør udbygges med bestemmelser, der giver adgang for enker efter medlemmer eller tillægspensionister til at oppebære enkepension fra det fyldte 62. år.

Forslagets § 01 indeholder reglerne om enkernes ret til pension. Efter forslaget skal det enkelte ægteskab for at begrunde ret til enkepension have bestået i mindst ti år, og det giver ikke ret til enkepension, at enken har haft flere kortvarige ægteskaber af sammenlagt mindst ti års varighed. Den krævede pensionsanciennitet på ti år eller derover for den afdøde ægtefælle kan være opnået såvel før som under ægteskabet.

I stk. 2 tages der stilling til den situation, at retten til enkepension er opnået gennem ægtefællens død, og enken derefter gifter sig på ny. Medens det anses for rimeligt, at der ikke kan ydes enkepension, så længe det nye ægteskab består, findes det på den anden side rigtigst at lade retten til enkepension genopstå, såfremt det nye ægteskab ophører.

I tilfælde af skilsmisse må der i overensstemmelse med lov nr. 102 af 14. marts 1941 om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse (som ændret ved lov af 14. juni 1951) ved vilkårsforhandling træffes afgørelse om, hvorvidt den fraskilte hustru skal bevare sin enkepensionsret.

Til § 02. Bestemmelsen svarer til lovforslagets § 9.

Til § 03. Der har i udvalget været udtrykt ønske om, at enkepension bør udgøre halv-

delen af den pension, som ægtefællen oppebærer ved dødsfaldet eller ville have været berettiget til at oppebære fra sit 67. år beregnet efter reglerne i lovforslagets kapitel III på grundlag af de før dødsfaldet indbetalte bidrag.

Da enkepension begrundet i to, eventuelt flere, ægteskaber, der hver især opfylder betingelserne i § 01, vil kunne give ret til en samlet pension, der udgør mere end halvdelen af fuld tillægspension, har man fundet det rigtigst i stk. 2 at foreslå en bestemmelse, der udelukker dette.

Til § 04. Der har i udvalget endvidere været udtrykt ønske om, at en enke ikke skal kunne oppebære såvel personlig tillægspension som enkepension, men kun den største af de to pensioner.

Bestemmelsen indebærer, at afgørelse af, hvilken af disse pensioner enken skal tilkendes, træffes første gang hun — efter at have begæret ydelser efter denne lov — samtidig opfylder betingelserne for at oppebære begge pensionerne. Dette tidspunkt vil tidligst være ved hendes fyldte 67. år og ellers ved ægtefællens død. Bestemmelsen tillader en enke at oppebære enkepension fra sit 62. år, uanset at hun som lønmodtager er selvstændigt medlem af Arbejdsmarkedets Tillægspension og i samme periode indtjener anciennitet til sin personlige tillægspension. Bestemmelsen tillader endvidere, at en enke, der — uanset at hun opfylder betingelserne herfor — ikke har begæret og følgelig ej heller oppebærer enkepension, til sin tid kan opnå forhøjelse af sin personlige tillægspension i medfør af forslaget § 10. Derimod giver bestemmelsen ikke mulighed for, at enken, samtidig med at hun oppebærer enkepension, kan forhøje sin personlige tillægspension ved at udsætte begæringen om denne i medfør af § 10.

Til nr. 8 og 9.

Ændringerne går ud på, at der skal udbetales enkepension til en enke, der er blevet enke efter et medlem eller en tillægspensionist efter det 45. år, og som er fyldt 55 år.

Til nr. 10.

Efter ændringsforslaget skal det samlede bidrag betales af arbejdsgiveren. Bidraget

er samtidig foreslået forhøjet med 40 pct. under hensyn til den ved ændringsforslag nr. 4 og 5 foreslåede forhøjelse af tillægspensionsbeløbene.

Til nr. 11.

Ændringsforslaget er en konsekvens af de foran anførte ændringsforslag vedrørende enkepension. Det findes rigtigst, at der gives den kommende ledelse for Arbejdsmarkedets Tillægspension tid til nærmere at vurdere omkostningerne herved samt mulighed for selv at afgøre, på hvilken måde der bedst skabes dækning for merudgifterne.

Til nr. 12.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 10.

Til nr. 13.

Det er over for udvalget oplyst, at den i bestemmelsen fastsatte frist, hvorefter indbetaling af bidragene skal ske inden 14 dage efter opkrævningsperiodens udløb, i særlige tilfælde vil være for kort til at kunne overholdes. Det foreslås derfor, at arbejdsministeriet i sådanne særlige tilfælde får adgang til efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension at fastsætte en længere tidsfrist.

Til nr. 14.

Efter lovforslaget vil et eventuelt ansvar for manglende indbetaling af bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension normalt påhvile arbejdsgiveren, der i påkommende fald hæfter for hele det manglende bidrag. Såfremt arbejdsgiveren imidlertid eksempelvis er gået konkurs, vil lønmodtageren kunne komme i den situation, at han uden egen skyld mister anciennitet.

Tillægspensionsudvalget har i sin betænkning ikke ment at burde gå ind for, at der indrømmes Arbejdsmarkedets Tillægspension en fortrinnsstilling i tilfælde af den betalingspligtiges konkurs. Som begrundelse herfor har udvalget anført, dels at der er foreslået såvel strafgebyr som bødestraf over for forsømmelige arbejdsgivere, dels at det i det enkelte tilfælde må antages kun at ville dreje sig om relativt små beløb.

Uanset at disse betragtninger kan til-

trædes, må man dog anse det for rigtigst, at manglende indbetaling i tilfælde, hvor der ikke findes dækning i den betalingspligtiges bo, ikke bør komme den lønmodtager, for hvem der jo er foretaget tilbageholdelse i lønnen, til skade med hensyn til oparbejdelse af pensionsanciennitet, men at denne risiko overtages af Arbejdsmarkedets Tillægspension. Det stillede ændringsforslag tager i øvrigt sigte på konkurs, insolvente dødsboer, der behandles efter skiftelovens kap. III, likvidation af aktieselskaber, tvangsakkord og tilfælde, hvor det f. eks. ved en udlægsforretning konstateres, at der ikke er dækning for bidrag hos arbejdsgiveren, og hvor en konkursbehandling ikke kan forventes at ville give dividende til simple fordringer.

Til nr. 15.

Den som § 27 foreslåede bestemmelse erstatter § 27, stk. 1, litra a) i det fremsatte lovforslag. Den af bestemmelsen omfattede kreds af personer er dog udvidet med repræsentantskabsmedlemmerne, direktøren, aktuarerne og revisorerne. Også området for de strafbare handlinger er udvidet, idet der nu tillige gives lovhjemmel til at straffe bestyrelsesmedlemmerne m. v., såfremt de afgiver urigtige eller vildledende oplysninger vedrørende Arbejdsmarkedets Tillægspension til offentlige myndigheder eller til ledelsen som sådan, eller såfremt de uden at overtræde lovens bestemmelser gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed, der kan medføre tab for institutionen eller medlemmerne.

Endelig er strafferammen udvidet til også at omfatte hæfte, hvorimod man har bibeholdt bestemmelsen om, at et forhold, der tillige indeholder en overtrædelse af bestemmelser uden for tillægspensionsloven, henføres under disse bestemmelser, såfremt den efter dem forskyldte straf er strengere end fastsat i § 27. Som eksempel kan nævnes forhold, der kan henføres under den borgerlige straffelovs bestemmelser om falsk forklaring for retten (§ 158), underslæb (§ 278, nr. 3), bedrageri (§ 279) eller mandatsvig (§ 280).

Efter disse udvidelser svarer § 27 til de regler, der er fastsat i bankloven og i loven om forsikringsvirksomhed.

§ 06, stk. 1, erstatter § 27, stk. 1, litra b) - c), i det fremsatte lovforslag, men præciserer på visse punkter området for de straffbare handlinger. Den væsentligste ændring i forhold til det fremsatte lovforslag er dog den, at der for de pågældende forhold ikke længere tages forbehold om anvendelse af strengere straffebestemmelser uden for tillægspensionsloven. § 06 gør derfor udtømmende op med strafansvaret for sådanne forhold. Dette får særlig betydning i tilfælde, hvor overtrædelser af tillægspensionsloven tillige måtte kunne anses for overtrædelser af den borgerlige straffelov. Har en arbejdsgiver tilbageholdt medlemmets andel af bidraget og derefter forbrugt det tilbageholdte beløb for at skaffe sig uberettiget vinding, må det antages, at forholdet kunne henføres under straffelovens § 278, nr. 3, om pengeunderslæb. Selv om forholdene således kan være nært beslægtet med ordinære straffelovsovertrædelser, er der dog principielle betænkeligheder ved at anvende straffelovens regler inden for rammerne af en så speciel ordning som den ved tillægspensionsloven oprettede. Hertil kommer de vanskeligheder, som grænsedragningen mellem forhold, der måtte henføres under straffeloven, og forhold, der alene skulle straffes efter tillægspensionsloven, måtte antages at ville medføre for domstolene og risikoen for, at denne grænsedragning ville blive tilagt uforholdsmæssig stor betydning for straffastsættelsen. Særlig for arbejdsgiverens undladelse af at indbetale bidrag kan anføres, at det næppe ville føles naturligt, om forseelsen for den tredjedel af bidraget, der tilbageholdes i medlemmets løn, skulle bedømmes efter straffeloven, men for de to tredjedele, der udgør arbejdsgiverens bidrag, skulle bedømmes efter tillægspensionslovens straffebestemmelser. Disse grunde har ført til valget af den løsning alene at straffe sådanne forhold efter de specielle straffebestemmelser i tillægspensionsloven. En sådan løsning forudsætter imidlertid, at loven hjemler adgang til anvendelse af frihedsstraf i tilfælde, hvor der foreligger særlig skærpene omstændigheder, og ganske særlig, hvor overtrædelserne i grovhed svarer til forhold, der er straffbare efter straffeloven.

Man har fundet det rettest, at alle sager om overtrædelse af tillægspensionsloven behandles som politisager. Da straffen for de

af § 06, stk. 2, omfattede forhold kan overstige bøde og hæfte, har det været nødvendigt at indføje en udtrykkelig bestemmelse om politisagsbehandling i § 06, stk. 3. Der er givet hjemmel til at anvende de i retsplejelovens kap. 68, 69, 71 og 72 nævnte retsmidler i samme omfang som i statsadvokatsager, hvis sigtelsen angår forhold af den i stk. 2 nævnte art og således forhold, der kan medføre fængselsstraf.

Særlig med hensyn til de af § 06, stk. 1, litra a), omfattede forhold bemærkes, at undladelse af at indbetale bidrag kun straffes for arbejdsgiverens vedkommende. Medlemmer, der i medfør af § 11, stk. 5, eller som følge af de i henhold til § 11, stk. 3, fastsatte regler selv skal indbetale bidraget, men som undlader at foretage indbetaling, kan ikke straffes herfor efter § 06.

Da det næppe kan udelukkes, at der vil være behov for at kunne straffe overtrædelse af de administrative forskrifter, der udfærdiges med hjemmel i loven, er der i § 07 indføjet en hjemmel til at indsætte straffebestemmelser i disse forskrifter. Sådanne straffebestemmelser kan dog ikke fastsætte højere straf end bøde. § 07 vedrører kun forskrifter fastsat af arbejdsministeren. Der kan således ikke fastsættes straf for overtrædelse af forskrifter udfærdiget af Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bestemmelsen i § 08 svarer til § 27, stk. 2, i det fremsatte lovforslag.

Til nr. 16.

Ændringsforslaget er af redaktionel karakter.

Til nr. 17.

Bestemmelsen i forslaget nuværende § 28, stk. 2, har som begrundelse det administrativt ønskelige i, at Arbejdsmarkedets Tillægspension undgår over en eventuel meget lang årrække at skulle holde beløb disponible for medlemmer, der ikke har indgivet begæring om tillægspension. Heroverfor må det imidlertid tillægges betydelig vægt, at den forsikrede ved de skete bidragsindbetalinger har erhvervet en klar ret til tillægspension, hvorfor det kan forekomme urimeligt at lade hans adgang til at modtage tillægspension fra det tidspunkt, da han ønsker at gøre sit krav herpå gældende, være afhængig af bestyrelsens skønsmæssige afgørelse.

Under hensyn hertil samt til, at de administrative ulemper ved at undvære bestemmelsen må anses for at være af begrænset betydning, foreslås § 28, stk. 2, slettet.

Til nr. 18.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at loven først kan forventes vedtaget efter 1. marts. Af praktiske hensyn foreslås endvidere den ændring, at tilbageholdelse af løn og tilsvær af arbejdsgiverbidrag, for så vidt angår ugelønnede, i stedet for at ske med virkning fra 1. april 1964 sker med virkning fra og med begyndelsen af den lønningssuge, i hvilken 1. april 1964 falder.

Til nr. 19.

Det er fundet rimeligt, at personer, født i marts måned 1898, omfattes af loven, idet disse personer automatisk ville have været medlemmer af Arbejdsmarkedets Tillægspension, såfremt ordningen var blevet iværksat med virkning fra 1. marts 1964 i overensstemmelse med § 5 i loven om forlængelse af kollektive overenskomster og med det oprindeligt fremsatte forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Til nr. 20.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslaget til § 31.

Hans Rasmussen.	K. B. Andersen.	Kaj Andresen.	Bladt.	Egon Jensen.
Niels Mørk.	Carl Petersen, formand.	Elna Syvertsen.	Helge Larsen, næstformand.	
Henry Christensen.	Søren Andersen.	Peter Larsen.	Ib Thyregod.	
Asger Jensen.	Poul Møller.	Adolph Sørensen.	Chr. Madsen.	

BILAGSFORTEGNELSE

Bilag nr.	Sp.
1. Udvalgets skriftlige spørgsmål til arbejdsministeren og ministerens svar	291
2. Skrivelse af 27. januar 1964 fra Assurandør-Societetet	313
3. Arbejdsministerens kommentarer til bilag 2.	317
4. Cand. polit V. E. Carstensen's bemærkninger til lovforslaget og arbejdsministerens kommentarer hertil	321
5. Skrivelse af 30. januar 1964 fra Akademikernes Samarbejdsudvalg	327
6. Arbejdsministerens kommentarer til bilag 5.	333
7. Skrivelse af 3. februar 1964 fra Danmarks Rederiforening	335
8. Arbejdsministerens kommentarer til bilag 7.	339
9. Skrivelse af 30. januar 1964 fra Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer og Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger	341
10. Skrivelse af 3. februar 1964 fra De samvirkende danske Husmandsforeninger	343
11. Arbejdsministerens kommentarer til bilag 10.	347
12. Skrivelse af 4. februar 1964 fra Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål, Landbrugsrådet, De samvirkende danske Landboforeninger og Landbrugets Arbejdsgiverforening	349
13. Arbejdsministerens kommentarer til bilag 12.	353
14. Skrivelse af 11. februar 1964 fra Det Store Nordiske Telegraf-Selskabs Funktionærforening	355
15. Arbejdsministerens kommentarer til bilag 14.	357
16. Skrivelse af 11. februar 1964 fra Kvindeligt Arbejderforbund, afdeling 5	359
17. Arbejdsministeriets notat af 4. februar 1964 vedrørende lovforslagets § 16.	361
18. Skrivelse af 13. februar 1964 fra Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger	363
19. Kommissorium for det af regeringen nedsatte udvalg vedrørende en almindelig tillægspensionsordning	367
20. Arbejdsministeriets kommentarer til bilag 18.	371

Bilag 1.

De af udvalget til arbejdsministeren stillede skriftlige spørgsmål med ministerens besvarelser.

Spørgsmål 1:

Er i det i § 2, stk. 2, omhandlede tilfælde de indbetalte bidrag tabt for de pågældende personer, hvis deres medlemskab har været under 3 år?

Svar:

Bidragene er ikke tabt, hvis de pågældende senere vender tilbage som medlemmer af ordningen og opnår mindst 5 års anciennitet, jfr. herved bemærkningerne til lovforslagets § 8, 3. afsnit.

Spørgsmål 2:

Hvad vil det koste — i bidragsforhøjelse eller mindre pensionsbeløb — hvis det bestemmes i loven, at der til enker skal udbetales 50 pct. af mandens pension? Hvad vil det koste, hvis det tillige bestemmes, at der skal kunne ydes et eller andet nærmere fastsat beløb som pensionsydelse til en afdød pensionists mindreårige børn?

Svar:

Efter at spørgsmålet har været forelagt for den af Tillægspensionsudvalget af 1963 benyttede aktuar, professor, dr. phil. E. Sparre Andersen kan følgende oplyses:

1) Almindelig ydelse af enkepension med 50 pct. af den pension, som manden oppebar eller ville have været berettiget til at oppebære fra sit 67. år på grundlag af de inden dødsfaldet betalte bidrag, vil nødvendiggøre en bidragsforhøjelse af størrelsesordenen 60 pct., d. v. s. at ugebidraget skal forhøjes til ca. 8 kr. 60 øre og månedsbidraget til ca. 33 kr. 90 øre. Dersom bidragene skal være uforandrede, skal pensionsbeløbene nedsættes med henved 40 pct., d. v. s. at fuld tillægspension skal nedsættes til ca. 1.440 kr., og at alle beløb i skalaen i lovforslagets § 6, stk. 1, skal nedsættes tilsvarende.

2) Ydelse af enkepension efter enkepensionslovens retningslinjer med 50 pct. af den pension, som manden oppebar eller ville have været berettiget til at oppebære fra sit 67. år på grundlag af de inden dødsfaldet betalte bidrag, vil nødvendiggøre en bidragsforhøjelse med omkring 31 pct., d. v. s. at ugebidraget skal forhøjes til ca. 7 kr. 10 øre og månedsbidraget til ca. 28 kr. 40 øre. Dersom bidragene skal være uforandrede, så skal pensionsbeløbene nedsættes med ca. 24 pct., d. v. s. at fuld tillægspension skal nedsættes til ca. 1.824 kr., og at alle beløb i skalaen i lovforslagets § 6, stk. 1, skal nedsættes tilsvarende.

3) Ydelse af enkepension efter enkepensionslovens retningslinjer med 40 pct. af den pension, som manden oppebar eller ville have været berettiget til at oppebære fra sit 67. år på grundlag af de inden dødsfaldet betalte bidrag, vil nødvendiggøre en bidragsforhøjelse med omkring 25 pct., d. v. s. at ugebidraget skal forhøjes til ca. 6 kr. 75 øre og månedsbidraget til ca. 26 kr. 50 øre. Dersom bidragene skal være uforandrede, skal pensionsbeløbene nedsættes med ca. 20 pct., d. v. s. at fuld tillægspension skal nedsættes til ca. 1.920 kr., og at alle beløb i skalaen i forslaget § 6, stk. 1, skal nedsættes tilsvarende.

4) Dersom pensionsordningen, foruden med enkepension, yderligere skal suppleres med en børnepension på 25 pct. af fuld tillægspension til ethvert af et afdød medlems eller en afdød pensionists mindreårige børn indtil barnets 18. år, skal det i lovforslaget fastsatte bidrag som følge heraf forhøjes med i alt henved 7-8 pct.

Spørgsmål 3:

Hvad vil en almindelig tillægspensionsordning, omfattende alle, koste, hvis der

skal opnås samme pensionsydelse som efter forslaget?

Svar:

Efter at spørgsmålet har været forelagt for professor, dr. phil. E. Sparre Andersen, kan følgende oplyses:

Dersom en tillægspensionsordning ikke alene skal omfatte lønmodtagere, således som foreslået af tillægspensionsudvalget, men også tjenestemænd og selvstændige erhvervsdrivende, skal ugebidraget forhøjes med ca. 10 pct. fra 5 kr. 40 øre til 5 kr. 93 øre og månedsbidraget fra 21 kr. 60 øre til 23 kr. 72 øre.

Spørgsmål 4:

Der udbedes så nøjagtige oplysninger som muligt om virkningerne af den svenske regel om adgang til mod begæring at holde den selvstændige erhvervsindtægt uden for ordningen.

Svar:

Fra svensk side er oplyst, at mindre end $\frac{1}{10}$ af de personer, der har adgang til at begære den selvstændige erhvervsindtægt holdt uden for ordningen, har benyttet sig af denne adgang.

Spørgsmål 5:

Vanskelighederne ved gennemførelse af en almindelig tillægspensionsordning ønskes uddybet over for udvalget.

Svar:

Foruden at henvise til tillægspensionsudvalgets bemærkninger i betænkningen side 22-23 samt til besvarelse af spørgsmål 6 skal det bemærkes, at en mere udførlig besvarelse af dette spørgsmål må forudsætte nærmere undersøgelser på en række områder, der er af betydning i forbindelse med gennemførelsen af en sådan ordning, herunder pensionsydelse (eventuelt enke-, børne- og invalidepension), bidragenes fastsættelse og opkrævning, pensionsydelsens værdisikring m. v.

Disse spørgsmål vil naturligvis komme til at indgå i overvejelserne i det udvalg, regeringen har nedsat den 21. januar 1964 med den opgave at udarbejde forslag til en tillægspensionsordning med de samme væ-

sentlige træk som den svenske ordning tilpasset den danske folkepension og det danske skattesystem og således, at både lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende kan omfattes af ordningen.

Spørgsmål 6:

Kan man ikke gennemføre en almindelig tillægspensionsordning, hvor man ved fastsættelsen af højere præmie for selvstændige erhvervsdrivende tager hensyn til den særlige aldersfordeling for denne gruppe? Under hvilke vilkår kunne man ellers tænke sig at medtage selvstændige erhvervsdrivende under ordningen?

Svar:

Det første spørgsmål må i princippet besvares bekræftende. Præmien for selvstændige erhvervsdrivende ved deltagelse på obligatorisk basis i en ordning med pensionsydelse svarende til de i forslaget om Arbejdsmarkedets Tillægspension foreslåede er groft beregnet at ville være 30 pct. højere end de i forslaget indeholdte bidragssatser, svarende til et ugentligt bidrag på ca. 7 kr.

Med hensyn til det andet spørgsmål bemærkes, at man kunne forestille sig en ordning, hvorefter selvstændige erhvervsdrivende deltager i en obligatorisk tillægspensionsordning af den foreslåede karakter med samme bidragssatser, som er foreslået for lønmodtagere, men med omkring 25 pct. lavere pensionsbeløb.

Arbejdsministeriet skal i tilslutning til tillægspensionsudvalget fremhæve, at de selvstændige erhvervsdrivendes deltagelse på frivilligt grundlag i en tillægspensionsordning af den foreslåede karakter næppe er en praktikabel løsning. I så fald måtte man nemlig på grund af de særlig gunstige regler for ældre lønmodtagere forudse en stærk tilgang af medlemmer i de højere aldersklasser, hvorved ordningen økonomisk ville komme ud af balance.

En ordning med frivillig adgang for selvstændige erhvervsdrivende uden mulighed for at nyde godt af de nævnte gunstige regler ville kun være af begrænset værdi for de pågældende, der i mange tilfælde ville kunne opnå samme eller bedre alderssikring gennem tegning af almindelig livrente eller indekskontrakter.

Spørgsmål 7:

Hvor langt er man nået i forhandlinger om tjenestemændenes særlige forhold i relation til tillægspensionsspørgsmålet?

Svar:

Der er ikke indledt egentlige forhandlinger mellem finansministeren og tjenestemandorganisationerne vedrørende tjenestemændenes forhold til tillægspensionsspørgsmålet. Spørgsmålet er taget op i det af finansministeren under 18. juni 1963 nedsatte udvalg om tjenestemænds adgang til almindelig folkepension, som har til opgave at overveje og belyse de problemer, som gennemførelsen af en almindelig folkepension efter de af folkepensionskommissionen angivne retningslinjer vil rejse for stats-tjenestemændenes og statspensionistens vedkommende. Udvalget foretager for tiden en række undersøgelser, herunder bl. a. vedrørende værdien af tjenestemandspensionen under forskellige forudsætninger med hensyn til pris- og lønstigning samt størrelse af markedsrenten. Disse undersøgelser ventes afsluttet i nær fremtid og vil indgå i udvalgets efterfølgende arbejde. Det bemærkes i denne forbindelse, at der er tale om et rent teknisk udvalg, der alene skal opstille alternative tekniske muligheder for løsningen af disse problemer.

Spørgsmål 8:

Falder statens og kommunernes overenskomstansatte i almindelighed ind under tillægspensionsordningen?

Svar:

Spørgsmålet må besvares bekræftende, dog at der for visse af disse grupper henvises til lovforslagets § 4, stk. 2, b). . . . .

Spørgsmål 9:

Hvad vil det koste staten, hvis stats-tjenestemænd medtages under ordningen?

Svar:

Antallet af statstjenestemænd udgør ca. 65.000. Det årlige arbejdsgiverbidrag udgør 172 kr. 80 øre for hver af disse. Statens samlede udgift som arbejdsgiver vil herefter andrage 11,2 mill. kr.

Spørgsmål 10:

Kan i det i § 4, stk. 2, omhandlede tilfælde ansøgning indgives af såvel arbejdsgiveren som lønmodtageren?

Svar:

Efter ordlyden af § 4, stk. 2, kan ansøgning indgives af såvel arbejdsgiveren som lønmodtageren. Hvad specielt angår de af § 4, stk. 2, b) omfattede grupper, må det antages, at ansøgning i reglen vil blive indgivet af arbejdsgiveren, og lovforslagets bemærkninger til denne bestemmelse er udformet under hensyntagen hertil.

Spørgsmål 11:

Hvordan vil en tillægspensionsordning se ud (bidrag, pensionsudbetalinger og opsamlede fonds), hvis tillægspensionen det første år udbetales med 840 kr. og maksimumsbeløbet fastsættes til 3.360 kr., og hvordan, hvis disse beløb ændres til henholdsvis 1.200 kr. og 4.800 kr.?

Svar:

Efter at spørgsmålet har været forelagt for professor, dr. phil. E. Sparre Andersen, kan følgende oplyses:

Dersom ydelserne i tillægspensionsordningen forhøjes med 40 pct., således at tillægspensionen det første år udbetales med kr. 840, og maksimumsbeløbet andrager kr. 3.360, skal ugebidraget forhøjes fra kr. 5,40 til kr. 7,50 og månedsbidraget fra kr. 21,60 til kr. 30,00. De årlige nettobidrag, pensionsudbetalingen og de opsårede fonds (jfr. tabellen i kapitel IX i tillægspensionsudvalgets betænkning) fremgår af nedenstående tabel.

År	Netto- bidrag mill. kr.	Pensions- udbetaling mill. kr.	Opsamlede fonds mill. kr.
1964	314	0	319
1965	381	1	721
1966	385	6	1142
1967	389	11	1581
1968	392	18	2034
1973	400	69	4505
1978	407	155	7223
1983	416	260	10097
1988	430	389	13089
1993	449	539	16113
1998	468	643	19282
2003	483	710	22870

Dersom ydelserne i tillægspensionsordningen forhøjes med 100 pct., således at tillægspensionen det første år udbetales med kr. 1.200 og maksimumsbeløbet andrager kr. 4.800, skal ugebidraget forhøjes fra kr. 5,40 til kr. 10,65 og månedsbidraget til kr. 42,60. De årlige nettobidrag, pensionsudbetalingen og de opsparade fonds fremgår af nedenstående tabel.

År	Netto- bidrag mill. kr.	Pensions- udbetaling mill. kr.	Opsamlede fonds mill. kr.
1964	448	0	456
1965	544	2	1030
1966	550	8	1632
1967	556	16	2258
1968	560	26	2906
1973	572	98	6436
1978	582	222	10318
1983	594	372	14424
1988	614	556	18698
1993	642	770	23018
1998	668	918	27546
2003	690	1014	32672

Spørgsmål 12:

Hvor stor pension kan der opnås i et privat forsikringselskab, hvis en person betaler 5,40 kr. pr. uge fra sit 18. til og med sit 66. år?

Svar:

Af forsikringsrådet er det oplyst, at efter det for forsikringsselskaberne i øjeblikket gældende bruttogrundlag, hvor der regnes med en rentefod på 3½ pct., vil pensionen, der vil kunne opnås af en mand, andrage 3.796 kr. og for en kvinde 3.214 kr.

Hertil kommer bonus, om hvis fremtidige højde intet imidlertid kan siges i dag, idet bonusstørrelsen afhænger af selskabernes fremtidige overskud. Under forudsætning af, at de for tiden gældende gunstige bonus-satser bevares — hvilket hovedsageligt beror på renteniveauets højde — kan den samlede bonus anslås til ca. 80 pct.

Spørgsmål 13:

Hvor mange procent andrager arbejdsgivernes bidrag efter lovforslaget af den udbetalte løn?

Svar:

Det ugentlige bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension andrager efter forslaget 5,40 kr., af hvilke arbejdsgiveren skal betale $\frac{2}{3}$ eller 3,60 kr. Da en normal arbejdsuge svarer til 45 timer, udgør arbejdsgiverens bidrag pr. time herefter 8 øre.

Efter den senest foreliggende lønstatistik for industri, håndværk m. v. for april kvartal 1963 udgør timelønnen ekskl. overtidstillæg og feriepenge i gennemsnit de i den følgende oversigt anførte beløb. I oversigten er tillige anført den procentdel, de nævnte 8 øre udgør af den således opgjorte gennemsnitligt udbetalte timeløn.

Hovedstaden:	Timeløn	Arb.giverbidr. i forhold til timeløn
Faglærte mandlige arbejdere	1026	0,8
Ufaglærte mandlige arbejdere	829	1,0
Kvindelige arbejdere	622	1,3
<i>Det øvrige land:</i>		
Faglærte mandlige arbejdere	846	0,9
Ufaglærte mandlige arbejdere	706	1,1
Kvindelige arbejdere	549	1,5
Samtlige arbejdere	774	1,0

Spørgsmål 14:

Vedrørende § 12, stk. 2: Har man i arbejdsministeriet gjort sig tanker om, hvilke regler der skal fastsættes?

Svar:

Det fremgår af tillægspensionsudvalgets betænkning, at udvalget har fundet det hensigtsmæssigt, at indbetaling sker til et centralt organ, og at det må tillægges betydelig vægt, at den enkelte arbejdsgiver kan benytte de for ham sædvanlige betalingsformer (postgiro, postanvisning, check, indbetaling i bank eller sparekasse), idet der dog i alle tilfælde bør anvendes et standardiseret blanketmateriale.

Tillægspensionsudvalget er endvidere gået ud fra, at indbetalingen som hovedregel bør ske for tre måneder ad gangen. Der kan dog være behov for at dele landet regionalt

i tre grupper, ligesom særlige beskæftigelsesforhold for visse grupper af lønmodtagere kan gøre det hensigtsmæssigt at benytte andre indbetalingsterminer såsom hel- og halvårsvisse eller månedlige indbetalinger.

De af udvalget skitserede retningslinjer for indbetalingen af bidrag må på forhånd forekomme arbejdsministeriet hensigtsmæssige. Ministeriet mener dog ikke at kunne tage endelig stilling hertil på indeværende tidspunkt, idet reglerne ifølge lovforslaget skal udformes efter indstilling af ordningens bestyrelse, hvori bl. a. arbejdsgiverne, der skal forestå indbetalingerne, vil være repræsenteret.

Det bør i øvrigt understreges, at udformningen af reglerne om bidragsindbetaling må ske i sammenhæng med tilrettelæggelsen af registreringen af ordningens medlemmer.

Endelig bemærkes, at regler for bidragsindbetalinger ikke nødvendigvis behøver at foreligge straks ved ordningens ikrafttræden, jfr. ministeriets besvarelse af spørgsmål 27.

Spørgsmål 15:

Hvilke oplysninger foreligger om administrationen af den svenske tillægspensionsordning? Hvordan er erfaringerne med hensyn til en central administration af såvel indtægter og udgifter i forhold til en decentraliseret administration?

Svar:

Det svenske socialdepartement oplyser på forespørgsel herom:

For det første, at „Erfaringerne er gode. Riksdagens revisorer har i beretning til Årets Riksdag udtalt, at den nye organisation for den almindelige forsikring omfattende sygeforsikring, folkepension og almindelig tillægspension stort set fungerer godt.“

For det andet, at „Påligningen og opkrævningen af bidrag samt pensionsudbetalingerne i Sverige er centraliserede under hensyn til, at et betydeligt maskinelt udstyr er påkrævet, og at et sådant udstyr endnu kun er centralt tilgængeligt. Maskinanlæg for automatisk databehandling med hensyn til skattevæsen og folkeregistre skal ifølge statsmagtens beslutning indrettes i lenene (amterne). Anlæggene kan også komme til anvendelse inden for socialforsikringen. Når maskinanskaffelsen er gennemført ved slut-

ningen af dette tiår, kan der ventes gennemført en omfattende decentralisering af de nævnte arbejdsopgaver inden for pensionsystemet.“

Spørgsmål 16:

Er den i § 13, stk. 2, omhandlede godkendelse af forsikringsrådet nødvendig?

Svar:

Det er af såvel tillægspensionsudvalget som regeringen fundet rigtigst, at bestemmelsen om tilsyn med Arbejdsmarkedets Tillægspension på grund af dennes mange lighedspunkter med en pensionskasse i vidt omfang skal bygge på reglerne i loven om tilsyn med pensionskasser.

Hvad specielt angår kravet i lovforslagets § 13, stk. 2, om, at forsikringsplanen — og ændringer heri — skal godkendes aktuarmæssigt af forsikringsrådet, bemærkes det, at ordningens aktuarmæssige grundlag ifølge sagens natur ikke kan være udtømmende klarlagt i selve lovforslaget. Til forskel herfra er ordningens centrale materielle regler vedrørende pensionsbeløb, bidrag anciennitetsberegning m. m. fastlagt i lovforslaget og skal derfor ikke — som tilfældet ellers er for pensionskasser — forelægges for forsikringsrådet til godkendelse.

Spørgsmål 17:

Giver de i § 16, stk. 3, sidste led, omhandlede 3 repræsentanter ikke overrepræsentation for vedkommende gruppe? Hvilke organisationer skal disse 3 repræsentanter repræsentere, og hvor mange medlemmer har disse organisationer?

Svar:

Bestemmelserne i § 16, stk. 2 og 3, er identiske med det af tillægspensionsudvalget stillede forslag, der er tiltrådt af repræsentanterne i udvalget for Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund, Fællesrepræsentationen for Danske Arbejdsleder- og Tekniske Funktionærforeninger og Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer. Det er rigtigt, at de i § 16, stk. 3, sidste led, omhandlede 3 repræsentanter giver en overrepræsentation for de dér omhandlede lønmodtagerorganisationer. Dette skyldes

følgende forhold: For det første er det fundet formålstjenligt, at der tilvejebringes ligevægt mellem arbejdsgiverrepræsentanter og lønmodtagerrepræsentanter, hvorved bemærkes, at der ikke er tale om en tilsvarende overrepræsentation, for så vidt angår arbejdsgiverrepræsentanterne, idet betydelige arbejdsgiverorganisationer står uden for Dansk Arbejdsgiverforening, f. eks. Hovedorganisationen af Mesterforeninger i Byggefagene i Danmark, Landsforeningen af Danske Vognmænds Arbejdsgiverafdelinger, Centralforeningen af Hotel- og Restauratørforeninger, Dansk Sparekasseforening, Danske Bankers Fællesråd, Kooperative Fællesforbund m. fl.

For det andet har de i udvalget repræsenterede lønmodtagerorganisationer accepteret denne overrepræsentation, idet man har lagt afgørende vægt på, at repræsentantskabet får det bredest mulige udsnit af alle interesserede lønmodtagergrupper.

De nævnte tre lønmodtagerrepræsentanter tænkes i første række at skulle repræsentere fagforbund uden for LO, hvoraf de vigtigste er følgende:

- Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund (ca. 8.000 medlemmer),
- Dansk Frisørforbund (ca. 2.500 medlemmer),
- Dansk Musikerforbund (ca. 9.500 medlemmer),
- Mælkeriindustriarbejdernes Forbund (ca. 2.200 medlemmer),
- Dansk Sørestaurationsforening (ca. 1.700 medlemmer).

Endvidere tænkes de nævnte lønmodtagerrepræsentanter at skulle repræsentere funktionærorganisationer uden for Fællesrepræsentationen for Danske Arbejdsleder- og Tekniske Funktionærforeninger og Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer. Blandt disse funktionærorganisationer kan nævnes:

- Fællesrepræsentationen for danske Handelsrejsende og Handelsrepræsentantforeninger,
- Dansk Jordemoderforening,
- Dansk Styrmandsforening,
- Radiotelegrafisternes Forening af 1917,
- Danmarks Uddelerforening og
- Dansk Boghandlermedhjælperforening.

Spørgsmål 18:

Hvormed begrundes bestemmelsen i § 20, sidste punktum, om, at udnævnelser af revisorerne til enhver tid skal kunne trækkes tilbage?

Svar:

Bestemmelsen er indholdsmæssigt identisk med den tilsvarende bestemmelse i lov om tilsyn med pensionskasser § 16, stk. 4.

Besvarelsen senere suppleret med følgende:

Den foreslåede bestemmelse stammer fra loven om tilsyn med pensionskasser, nu lovbekendtgørelse nr. 163 af 26. maj 1959, § 16, stk. 4, der lyder således:

„Revisorerne kan til enhver tid afskediges af den myndighed, der har valgt dem.“

Bestemmelsen har stået uændret siden den oprindelige lov af 1935, hvor det i bemærkningerne til lovforslaget hedder, at de foreslåede regler bygger på bestemmelserne i aktieselskabsloven.

I aktieselskabsloven, nr. 123 af 15. april 1930 med senere ændringer, hedder det i § 54, stk. 4: „Revisorerne kan til enhver tid afskediges af den myndighed, der har valgt dem.“

Bestemmelsen har også her stået uændret siden første vedtagelse af loven, hvortil forslag blev fremsat allerede i 1925. I dette lovforslags bemærkninger er der ikke givet nogen nærmere motivering for bestemmelsen.

Det tilføjes, at den omhandlede bestemmelse i lovforslaget om Arbejdsmarkedets Tillægspension er kommet ind på foranledning af forsikringsrådets formand.

I øvrigt bemærkes, at funktionstiden for revisorer i pensionskasser fastsættes i disses vedtægter med 1 år som det normale.

Spørgsmål 19:

Hvormed begrundes den i § 21, stk. 2, e), fastsatte begrænsning på fire femtedele af den offentlige vurdering til ejendomsværdi?

Svar:

Bestemmelsen er på det her rejste punkt identisk med bestemmelsen i lov om tilsyn med pensionskasser i § 14, stk. 1, og må i øvrigt ses i sammenhæng med reglen i for-

slaget § 21, stk. 4, der tillader anvendelse af indtil 15 pct. af fondsmidlerne til bl. a. erhvervelse af fast ejendom. Ved anvendelse af bestemmelsen i § 21, stk. 2, e), på således erhvervet fast ejendom vil Arbejdsmarkedets Tillægspension kunne opnå en mere effektiv udnyttelse af de midler, der står til rådighed i medfør af reglen i § 21, stk. 4, der hovedsagelig tilsigter at fremme opretholdelsen af fondsmidlernes realværdi.

Spørgsmål 20:

Der udbedes en udtalelse fra Danmarks nationalbank om de foreslåede regler om fondsanbringelse samt om den indflydelse på det økonomiske liv, fondens skabelse og eksistens kan tænkes at få.

Svar:

Fra Danmarks nationalbank har arbejdsministeriet under 27. januar 1964 modtaget følgende skrivelse:

Ved skrivelse af 23. ds. — 1. k. j. nr. 1980-2 — har arbejdsministeriet på foranledning af folketingets udvalg angående forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension anmodet Danmarks nationalbank om en så vidt muligt omgående udtalelse „om de foreslåede regler om fondsanbringelse samt om den indflydelse på det økonomiske liv, fondens skabelse og eksistens kan tænkes at få“.

I den anledning skal nationalbanken — næst efter at bemærke, at den korte tid, der har stået til bankens rådighed, ikke har givet mulighed for en mere dybtgående besvarelse — udtale følgende:

Da administrationen af tillægspensionsordningen foreslås henlagt til en selvstændig, selvejende institution ledet alene af de af ordningen berørte grupper på arbejdsmarkedet, og da principperne for placering af de gradvis opbyggede fondsmidler i vidt omfang svarer til reglerne for placering af pensionskassemedler, må ordningen i de fleste henseender sidestilles med den virksomhed, der udfoldes af eksisterende livs- og forsikringsselskaber og pensionskasser.

Man er opmærksom på, at fonden har mulighed for at placere en del af sine midler i form af lån til arbejdsgivere. Med de begrænsninger, der er fastsat i lovforslaget for

ydelsen af sådanne lån, kan dette næppe give anledning til større betænkeligheder, navnlig i betragtning af at udlånene skal foregå gennem banker og sparekasser til den for disse institutioner sædvanlige udlånsrente og mod disses garanti.

Selv om den størrelse, tillægspensionsfonden efterhånden vil nå op på, vil være meget betydelig sammenlignet med de eksisterende institutioners forvaltningskapital, udgør den årlige tilvækst i fondens midler dog en forholdsvis beskedne del af den stigning i den samlede kapitaldannelse, der efter de senere års erfaringer må regnes med, hvorfor de ved fondens indpasning i kapitalmarkedet opståede problemer efter nationalbankens skøn ikke skulle give anledning til større vanskeligheder. Det er en forudsætning for dette skøn, at fondens midler vil blive placeret løbende, efterhånden som de tilflyder fonden, og at denne i lighed med forsikringsselskaber og pensionskasser normalt ikke foretager omfattende omplaceringer inden for den eksisterende forvaltningskapital, men fører sin placeringspolitik inden for den ramme, som sættes af tilgangen af nye midler. I betragtning af fondens størrelse ville afvigelser fra denne linje blive farlige for stabiliteten på penge- og kapitalmarkedet.

Det tilføjes, at man forstår, at regeringen overvejer senere at stille forslag om en udbygning af tillægspensionsordningen til at omfatte hele befolkningen, jfr. det til undersøgelse af dette spørgsmål nedsatte udvalg. Nationalbanken finder derfor anledning til at pege på, at der ved en eventuel sådan udvidet ordning må tillægges de ovenfor berørte forhold endnu større vægt.

Sluttelig skal med hensyn til de videre samfundsøkonomiske virkninger af den nu foreslåede lovgivning bemærkes, at nationalbanken ikke anser det for muligt med nogen rimelig grad af sikkerhed at bedømme, i hvilket omfang den påtænkte fondsdannelse vil være udtryk for en forøget nettoopsparing i samfundet.

Med hilsen

Danmarks nationalbank

Svend Nielsen.

/ Brøndum.

Spørgsmål 21:

Kan ankenævnets afgørelser indbringes for domstolene?

Svar:

Ja, idet justitsministeriets lovkontor har bekræftet, at disse afgørelser kan indbringes for domstolene efter retsplejelovens almindelige regler.

Spørgsmål 22:

Der udbedes en vurdering af muligheden for under forudsætning af en almindelig tillægspensionsordning, omfattende alle borgere mellem 18 og 67 år, at lade opkrævningen af kontingent til ordningen påføre skattebilletten. Arbejdsgiverbidrag kunne i så fald eventuelt indbetales på grundlag af opgivelse af lønudbetalingerne.

Svar:

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 5.

Spørgsmål 23:

Giver loven tilstrækkelig sikkerhed for de endnu ikke indbetalte bidrag i tilfælde af arbejdsgiverens konkurs eller likviditetsvanskeligheder? Hvorfor er det ikke foreslået, at kravet på bidrag skal være privilegeret?

Svar:

Bestemmelser om sikkerhed for endnu ikke indbetalte bidrag i sådanne tilfælde vil formentlig kun kunne tage form af en udpantningshjemmel eller et konkursprivilegium.

Om den første mulighed konkluderer tillægspensionsudvalget — i øvrigt på grundlag af erfaringer fra sygelønsordningen — sine overvejelser derhen, at tillægspensionsordningens krav mod arbejdsgiveren næppe vil kunne danne grundlag for en udpantning, idet det skyldige beløbs størrelse afhænger af omfanget af den beskæftigelse, der har været hos arbejdsgiveren i den pågældende indbetalingsperiode.

Også den anden mulighed, at indrømme Arbejdsmarkedets Tillægspension et konkursprivilegium, blev overvejet af tillægspensionsudvalget, der imidlertid under hensyn til de foreslåede bestemmelser om strafgebyr og bødestraf i lovforslagets §§ 26 og

27 ikke mente at burde foreslå en regel herom. Det bemærkes, at justitsministeriets lovkontor er enig i, at kravet ikke gøres privilegeret.

Spørgsmål 24:

Hvornæd begrundes reglen i § 28, stk. 2?

Svar:

Begrundelsen for bestemmelsen er, som det nærmere fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 28, at søge i praktiske hensyn. Mere konkret kan anføres, at man har anset det for uhensigtsmæssigt, såvel bogholderimæssigt som finansielt, at sådanne pensionsbeløb skal holdes disponible efter opnåelse af pensionsalderen på ubestemt tid (i hvert fald indtil den pågældende kontoindehavers fyldte 100. år).

For at imødegå mulige urimelige virkninger heraf er den generelle regel om bortfald af retten til tillægspension dog suppleret med en bestemmelse, der giver bestyrelsen adgang til at imødekomme en begæring om tillægspension, der fremsættes efter opnåelsen af det fyldte 75. år, når det godtgøres, at gyldig grund til ikke tidligere at have indgivet begæring har foreligget.

Spørgsmål 25:

Hvornår kan der forventes fremsat lovforslag om fuld folkepension? Vil en sådan lov ikke medføre, at § 29 bliver overflødig?

Svar:

Datoen for fremsættelse af lovforslag om fuld folkepension er endnu ikke endeligt fastsat, men man regner i øjeblikket med, at det vil ske i slutningen af måneden, formentlig den 30. eller 31. januar.

Bestemmelsen i forslaget § 29 har alene betydning for personer, der ud over ydelse fra Arbejdsmarkedets Tillægspension har andre indtægter, idet tillægspensionen ikke i sig selv har en sådan højde, at den alene kan medføre nedsættelse i folkepensionen. Da udbetaling af tillægspension efter lovforslaget vil tage sin begyndelse fra 1. marts 1965 og fuld folkepension ikke kan forventes at være en realitet på dette tidspunkt, vil bestemmelsen i § 29 ikke være overflødig.

Det må antages, at lovforslaget om fuld folkepension vil indeholde en overgangs-

bestemmelse, hvorefter fradragsreglerne først vil være endeligt afviklet fra 1. april 1970. Fra dette tidspunkt ophører § 29 derfor med at have betydning, hvorimod den i perioden indtil da må anses for påkrævet.

Med henblik på spørgsmålet om en sammenligning mellem tillægspension og anden privat pensionsindtægt i forhold til den indtægtsberegning, der lægges til grund ved fastsættelsen af folkepensionens grundbeløb, bemærkes, at i henhold til lov om invalide- og folkepension § 5, stk. 3, 2 b), ses der ved indtægtsberegningen bort fra 30 pct., dog mindst 2.600 kr., af sådan privat pensionsindtægt.

Besvarelsen senere suppleret med følgende:

I samrådet den 30. januar 1964 rejstes spørgsmålet om, hvilken betydning lovforslagets § 29 — hvorefter tillægspension ikke medtages ved indtægtsberegningen ved fastsættelsen af grundbeløbet for folkepension — kan påregnes at have, når vedkommendes øvrige indtægt er:

- 1) ren privat pensionsindtægt,
- 2) ren arbejdsindtægt,
- 3) kombineret arbejds- og pensionsindtægt.

Indledningsvis understreges, at såfremt bestemmelsen i § 29 ikke fandtes, ville tillægspensionen efter de gældende regler kun kunne bevirke fradrag i folkepensionen, hvis pensionisten

for det første har anden privat pensionsindtægt, der overstiger forskellen mellem det fradragsfri pensionsbeløb og tillægspensionsbeløbet, d. v. s. f. eks. overstiger 2.000 kr., når tillægspensionsbeløbet andrager 600 kr., og

for det andet tillige har en så stor samlet indtægt, at den inklusive tillægspensionen ville føre til fradrag i folkepensionen.

Til yderligere belysning kan om de forespurgte tilfælde gives følgende eksempler, idet der er regnet med en tillægspension på 600 kr. Uden § 29 ville tillægspensionen:

ad 1) ved ren pensionsindtægt for et ægtepar først få betydning for folkepensionen, såfremt den øvrige pensionsindtægt var af en størrelsesorden på ca. 9.000 kr. (for enlige ca. 6.000 kr.),

ad 2) ved ren arbejdsindtægt ikke have betydning, idet der ved indtægtsberegningen ses helt bort fra private pensionsindtægter på indtil 2.600 kr.,

ad 3) ved kombinerede indtægter kun få betydning, såfremt den øvrige pensionsindtægt er 2.000 kr. eller derover, og i så fald kun hvis arbejdsindtægten inklusive skatter og kontingenter overstiger ca. 5.000 kr. for et ægtepar (og ca. 4.000 kr. for enlige). Bevæger arbejdsindtægten sig nedad, kan den øvrige pensionsindtægt stige tilsvarende.

Spørgsmål 26:

Hvor meget vil en ordning med fuld folke-, invalide- og enkepension koste staten, hvis der i folkepension til et ægtepar skal udbetales et beløb, der svarer til $\frac{2}{3}$ af sygekassegrænsen, og de andre folke-, invalide- og enkepensionsbeløb fastsættes i forhold hertil?

Svar:

I henhold til finanslovforslaget for 1964-65 kan det anslås, at de samlede udgifter til folke-, invalide- og enkepension i dette år vil udgøre følgende beløb:

Folkepension.....	1.961 mill. kr.
Invalidepension.....	611 —
Enkepension.....	73 —

Indførelse af fuld folkepension til alle på 67 år og derover er beregnet med de nuværende pensionsstørrelser at ville medføre merudgifter på ca. 335 mill. kr. årligt.

Ophævelse af fradragsreglerne for invalidepensionen kan anslås at ville koste ca. 50 mill. kr. årligt, såfremt der ikke samtidig med ophævelsen sker en ekstraordinær nytgang af invalidepensionister.

Det er ikke muligt at opstille noget rimeligt skøn over merudgifterne ved indførelse af fuld enkepension. For de nuværende pensionisters vedkommende vil der næppe blive tale om en forhøjelse på mere end ca. 10 mill. kr. årligt, men hertil kommer, at det må anses for givet, at fradragsreglernes bortfald vil muliggøre det for en lang række personer at komme ind under bestemmelserne. Dette skyldes, at fradragsreglerne i dag medfører, at alle, der har normal — eller næsten normal — indtægt ved arbejde eller på anden måde, afskæres fra enkepensionen.

Ophæves fradragreglerne nu, vil disse personer søge pension, og det er meget tænkeligt, at merudgifterne herved kan blive af samme omfang — eller eventuelt endnu større — end de nuværende udgifter på ca. 75 mill. kr.

Folkepensionen til et ægtepar udgør fra 1. april 1964 7.428 kr. årligt. Fra samme tidspunkt kan sygekassegrænsen for forsørgere forventes fastsat til 1) 22.200 kr. i hovedstaden, 2) 20.400 kr. i købstæderne og 3) 18.500 kr. i det øvrige land. $\frac{2}{3}$ af disse sygekassegrænser udgør:

- 1) 14.800 kr.
- 2) 13.600 -
- 3) 12.333 -

Forhøjes folkepensionen, der er af samme størrelse i hele landet, til et af de foran angivne beløb, vil den procentvise forhøjelse andrage:

- 1) 99 pct.
- 2) 83 —
- 3) 66 —

De samlede udgifter til folke-, invalide- og enkepension er foran for 1964-65 opgjort til 2.645 mill. kr. Forøges disse udgifter med de foran anslåede tal for merudgiften ved udbetaling af fuld pension (der specielt for enkepensionens vedkommende er meget usikker), bliver udgiften i alt af størrelsesordenen 3.100 mill. kr.

Tages der endelig hensyn til de procentvise forhøjelser af de forskellige pensionsformer, der ville følge af den ovenfor omtalte fastsættelse af pensionen for ægtepar i forhold til sygekassegrænsen, kan de samlede udgifter — alt efter hvilken af de tre grænser man vælger — anslås således:

- 1) 6.170 mill. kr.
- 2) 5.670 — -
- 3) 5.150 — -

I den følgende opstilling har man vist de samme merudgifters størrelse samt statens andel heraf under forudsætning af, at staten — som tilfældet er i dag — skal afholde godt 80 pct. af samtlige udgifter.

Merudgifter mill. kr.	Statens andel mill. kr.
1) 3.525	2.850
2) 3.025	2.450
3) 2.505	2.050

Spørgsmål 27:

Hvordan tænker man sig den rent praktiske iværksættelse af lovens ikrafttræden allerede den 1. marts?

Svar:

Indledningsvis bemærkes, at det står arbejdsministeriet klart, at den fastsatte termin for ordningens iværksættelse pr. 1. marts 1964 ikke giver mulighed for en fuldstændig opbygning af et administrationsapparat inden denne dato.

Man har følgelig koncentreret sig om overvejelser om de skridt, som det er nødvendigt at foretage inden 1. marts 1964, for at ordningen overhovedet kan komme i gang.

Det i så henseende afgørende er, at der skal *tilbageholdes* i løn og svares arbejds-giverbidrag af løn, der indtjenes fra 1. marts 1964, jfr. forslaget § 31, der har sit ud-spring i overenskomstlovens § 5.

Derimod er datoen 1. marts 1964 ikke på samme måde afgørende for arbejdsgiverens *indbetaling* til Arbejdsmarkedets Tillægspension af det samlede bidrag, idet det i forslaget § 12, stk. 2, bestemmes, at arbejdsministeren efter indstilling fra ordningens bestyrelsen fastsætter de nærmere regler for bidragsindbetalingen. I bemærkningerne til denne bestemmelse er anført, at tillægspensionsudvalget er gået ud fra, at indbetaling som hovedregel bør ske for 3 måneder ad gangen. Dette giver i alle tilfælde en frist frem til 1. juni 1964 og dermed 3 måneder til opbygning af den nye administration.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilke foranstaltninger der kræves for, at løntilbageholdelse m. v. kan ske med virkning fra 1. marts 1964, bemærkes følgende:

1. *Det skal fastlægges, hvilken personkreds ordningen berører.*

Arbejdsministeren skal efter forhandling med de pågældende organisationer fastsætte regler, der sikrer, at løsarbejdere kommer med, jfr. forslaget § 2, stk. 3.

Endvidere vil det være nødvendigt at redegøre nærmere for omfanget af den berørte personkreds. Der vil være behov for nærmere vejledning med hensyn til omfanget af den persongruppe, som i henhold til hovedreglen i forslaget § 2, stk. 1, er omfattet af ordningen, samt for de i forslaget § 4, stk. 1, omhandlede undtagelsesgrupper.

2. *Der skal gives vejledning om, hvad den berørte personkreds har at foretage sig.*

Arbejdsministeren skal i medfør af forslaget § 11, stk. 3, fastsætte regler vedrørende bidragsindbetalingen for løsarbejdere. Disse regler forudsætter på tilsvarende måde som foran anført under 1, at der forhandles med de interesserede organisationer.

Hertil kommer imidlertid, at der bør gives vejledning vedrørende den udregning af timetallet, der lægges til grund for bidragsbetalingen for lønmodtagere, hvis arbejdstid ikke kendes, jfr. § 11, stk. 4.

Det må endelig klargøres, hvordan ar-

bejdsgiverne skal forholde sig med hensyn til løntilbageholdelse for henholdsvis ugelønnede (eventuelt time- og daglønnede) og månedslønnede. Samtidig må arbejdsgiverne orienteres om, hvilke oplysninger om de enkelte lønmodtagere der bør ledsage den første bidragsindbetaling.

I fortsættelse af de overvejelser, der fandt sted inden for tillægspensionsudvalget, foregår der i arbejdsministeriet i kontakt med sagkyndige fra arbejdsmarkedets parter et forberedende arbejde med sigte på, at arbejdsministeren i givet fald med kort varsel kan iværksætte ordningen.

Bilag 2.

ASSURANDØR-SOCIETETET

København, den 27. januar 1964.

Foranlediget af det af arbejdsministeren i folketinget den 12. december 1963 fremsatte forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension (TP) skal Assurandør-Societetet — uden derved i princippet at tage stilling til, om en tillægspension i overensstemmelse med forslaget bør gennemføres — tillade sig at anføre følgende:

Ad forslagens § 4, stk. 2, b):

Indledningsvis bemærkes, at societetet går ud fra, at ordet „pensionsordning“ omfatter enhver ordning, hvad enten den hviler på et kapital- eller et renteforsikringsprincip. Af bestemmelserne fremgår i øvrigt modsætningsvis, at dispensation ikke kan meddeles for lønmodtagere under fremtidigt etablerede private pensionsordninger. Dette forekommer ikke rimeligt.

For lønmodtagere, der indtræder i TP inden 1. marts 1965, indebærer § 6 den særlige fordel, at fuld tillægspension kan opnås efter 27 års anciennitet, ligesom der for de ældre aldersgruppers vedkommende er tale om en betydelig overkompensation. De yngre aldersgrupper må betale, og stort set må der regnes med, at alle under 35 år taber ved ordningen.

For lønmodtagere under § 7, der indtræder efter den 1. marts 1965, og for hvilke der ubetinget kræves 40 års anciennitet, vil den gennemsnitlige indtrædelsesalder formentlig ligge nærmere 20 end 30 år, og hovedparten af medlemmerne vil ikke have nogen fordel af at indtræde i ordningen, da der i de eksisterende livs- og pensionsforsikrings-selskaber vil kunne tegnes en større alderspension for de samme penge.

Der kan i øvrigt herved henvises til bilag 2 i betænkningen fra tillægspensionsudvalget af 1963 (pag. 83, 2. spalte f. f.) og den hertil knyttede tabel 1 (pag. 91).

Det er som nævnt societetets opfattelse, at det ikke kan anses for rimeligt, at de enkelte erhvervsvirksomheder i tilfælde, hvor det må være i de ansattes interesse, fremtidig skulle blive afskåret fra at etablere pensionsordninger, der mindst vil blive lige så værdifulde for virksomhedernes medarbejdere som den ved loven påtænkte ordning. Det synes i øvrigt ikke at fremgå af tillægspensionsudvalgets betænkning, at en udvidelse af dispensationsadgangen, således at også lønmodtagere, der tilsluttes fremtidige pensionsordninger, kan undtages fra medlemskab af TP, på afgørende måde vil kunne forrykke den til grund for lovforslaget liggende finansieringsplan. Man henstiller derfor, at ordene „ved denne lovs ikrafttræden“ udgår.

Ad forslagens § 25, stk. 2.

Repræsentanter for ulykkesforsikrings-selskaberne har allerede under forhandlinger med Tillægspensionsudvalget af 1963 henledt opmærksomheden på, at man ikke på grundlag af det materiale, som selskaberne er i besiddelse af, kan se, hvorvidt en forsikring helt eller delvis omfatter personer, som falder ind under TP, ligesom oplysningerne om de beskæftigede ikke foreligger for kvartaler eller for kalenderår, men kun opgjort efter udløbet af et forsikringsår, der er individuelt for hver forsikring, løbende fra forfaldsdag i ét år til forfaldsdag i det følgende år.

Såfremt det alligevel i loven pålægges selskaberne at stille oplysninger til rådighed, kan disse derfor kun gives med en tidsforskydning, som vil være ret betydelig i forhold til ordningens påtænkte administrationsgrundlag.

Da der som bekendt er en lovbestemt begrænsning af omkostningerne for den lovpligtige ulykkesforsikring, forudsætter sel-

skaberne, at der skaffes dækning for de særlige udgifter, som den foreslåede lovbestemmelse måtte medføre for selskaberne.

Ad forslaget § 29:

Det synes mere korrekt og hensigtsmæssigt, at bestemmelsen ikke opretholdes som en egentlig del af lovforslaget, men i stedet udformes som et ændringsforslag til lov om folkepension.

Bestemmelsen i § 29 medfører en — i øvrigt næppe tilsigtet — favørstilling for pensionister under TP sammenlignet med privatpensionister, og societetet henstiller, at hensynet til privatpensionister tilgodeses ved, at der samtidig indføres fuld folkepension til alle eller ydes alle privatpensionister, som ikke er under TP, et tilsvarende fradrag ved beregning af folkepension.

Ved gennemgang af lovforslaget er man i øvrigt blevet opmærksom på forskellige bestemmelser, som man finder bør tydeliggøres eller ændres.

Man skal således bl. a. anføre følgende:

Ad forslagens § 4, stk. 2, b):

I bemærkningerne til denne bestemmelse (pag 13, 1. spalte) anføres, at arbejdsgiveren alene — i de tilfælde, hvor der ikke foreligger fripolice — må udrede det manglende beløb, såfremt den pågældendes udtrædelsesgodtgørelse ikke er tilstrækkelig til at dække bidraget til TP for den omhandlede beskæftigelsesperiode.

Betænkningen omtaler imidlertid ikke den situation, at udtrædelsesgodtgørelsen — hvad der formentlig oftest vil være tilfældet — er større end påkrævet. Her bør der efter societetetets opfattelse ske en deling, idet det ikke kan være rimeligt, at der til TP indbetales et større beløb end det normale bidrag for den omhandlede beskæfti-

gelsesperiode. Findes der forsikringsmæssig pensionsordning eller pensionskasseordning i den virksomhed, hvortil medlemmet overgår, ville det være urimeligt, hvis en udtrædelsesgodtgørelse ikke kunne overføres hertil, selv om den pågældende samtidig bliver medlem af TP.

Ad forslagens § 6, stk. 2, sidste punktum, og § 7, stk. 3:

Der bør indføres en bestemmelse om, at de indbetalte bidrag tilbagebetales ved det 67. år som et engangsbeløb, såfremt et medlem ikke opnår pensionsret på grund af for ringe anciennitet.

Bliver en sådan bestemmelse ikke indføjet, peger man på, at der da i hvert fald må ske en tilføjelse til § 4, stk. 1. Ifølge § 4, stk. 1, litra a, i forslaget udelukkes lønmodtagere, der er født den 28. februar 1898 eller tidligere, idet disse personer vil fylde 67 år inden den 1. marts 1965 og således ikke vil kunne opnå ét års anciennitet. For lønmodtagere, der indtræder i ordningen efter den 1. marts 1965, gælder ifølge § 7, stk. 3, at ret til pension ved det fyldte 67. år er betinget af 5 års anciennitet. Sammenholdes dette med bestemmelsen i § 8, stk. 3, om, at et medlem ikke kan opnå større anciennitet end svarende til medlemmets alder ved indtrædelsen i ordningen, ses, at personer efter det fyldte 62. år er nødt til at gå ind i ordningen, men desuagtet ikke opnår den fornødne anciennitet og derfor ej heller vil kunne få ret til tillægspensionen. Dette forekommer ikke rimeligt, og det vil kunne undgås, såfremt der til § 4, stk. 1, som tilføjelse til litra a eller som nyt litra føjes: „(samt) lønmodtagere, der efter den 1. marts 1965 skulle være indtrådt i ordningen, men på det pågældende tidspunkt er fyldt 62 år.“

Ærbødigst

P. k. v.

Poul Vissing.

/ G. Koefoed.

Til folketingsudvalget vedrørende lovforslag nr. 68:
Forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 3.

ARBEJDSMINISTERIET

Den 4. februar 1964.

Kommentar til Assurandør-Societetets henvendelse af 27. januar 1964 til folketingsudvalget vedrørende forslaget til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

1. Societetets opfattelse, hvorefter udtrykket „pensionsordning“ i forslaget § 4, stk. 2, b), omfatter enhver ordning, hvad enten den hviler på et kapital- eller et renteforsikringsprincip, er rigtig.

2. Societetet hævder dels, at personer under 35 år, der er med fra starten, dels at hovedparten af dem, der kommer med efter 1. marts 1965, og hvis gennemsnitsalder snarere er 20 end 30 år, vil tabe på ordningen (i forhold til, hvad der kunne opnås i de eksisterende selskaber).

Disse konstateringer er rigtige. At forholdet er således, skyldes udformningen af ordningens finansieringssystem med de betydelige begunstigelser for ældre lønmodtagere som udtryk for en social solidaritet mellem medlemmerne.

3. Med sigte på forslaget bestemmelse i § 4, stk. 2, b), finder societetet det ikke rimeligt, at fremtidig etablerede pensionsordninger ikke vil kunne få dispensation, og henstiller, at bestemmelsen herom udgår.

Hovedbegrundelsen for ikke at medtage fremtidige ordninger er, at der ved disses tilrettelæggelse vil foreligge mulighed for fra starten at tilpasse sig tillægspensionsordningen. Hertil kan føjes erfaringerne fra Norge, hvor arbejdsmarkedets parter i dag er enige om at beklage, at dispensationsadgangen ikke blev indskrænket til allerede bestående ordninger, idet mange — især af økonomiske grunde — har fortrudt oprettelsen af de nye ordninger, ligesom de har voldt meget administrativt besvær.

4. Societetet oplyser, at ulykkesforsikrings-

pålagt oplysningspligt, af forskellige årsager vil være en dårlig oplysningskilde, og at selskaberne, såfremt bestemmelsen oprettholdes, forudsætter, at der skaffes dækning for de særlige udgifter, lovbestemmelsen måtte påføre dem.

Ulykkesforsikringsselskaberne er formentlig her inde på tanken om at få honoreret ekstraarbejdet, således som det er tilfældet med hensyn til selskabernes arbejde ved opkrævning af arbejdsgiverbidrag til invalideforsikringen og arbejdsløshedsforsikringen, hvor honoraret er henholdsvis 2 pct. og 4 pct. af de opkrævede beløb.

Der vil antagelig kun blive brug for at benytte selskaberne i ringe udstrækning, og de oplysninger, der vil kunne afkræves (om arbejdsgiverstatus) ligger i underkanten, af, hvad der inden for den sociale lovgivning kan afkræves af offentlige institutioner såvel som af de statsanerkendte sygekasser. Justitsministeriets lovkontor har givet udtryk for, at det vil være urigtigt i loven alene at sikre de statsanerkendte ulykkesforsikringsselskaber vederlag for det omhandlede arbejde.

5. Societetet finder det uhensigtsmæssigt, at lovforslaget § 29 indeholder bestemmelse om, at tillægspensionen ikke kan medføre fradrag i folkepensionen (burde stå i folkepensionsloven), samt at bestemmelsen stiller tillægspension bedre end private pensioner.

Foruden at henvise til svaret på udvalgets spørgsmål 25 skal bemærkes, at det er rigtigt, at bestemmelsen stiller tillægspension bedre end privat pension i relation til folkepensionen (grundbeløbet).

6. Under henvisning til bemærkningerne til lovforslagets § 4, stk. 2, b), anfører societetet, at det ved en persons overgang fra en privat pensionsordning til tillægspensionsordningen vil være urimeligt, at en udtrædelsesgodtgørelse skal tilfalde tillægspensionsordningen ubeskåret, selv om den er større end det normale bidrag til tillægspensionsordningen for den pågældende beskæftigelsesperiode.

Der stilles da heller ikke et sådant krav efter de i lovforslagets bemærkninger, side 13, opridsede retningslinjer, der i punkt 5 alene taler om indbetaling af „bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension for den omhandlede beskæftigelsesperiode“. I tilfælde, hvor medlemmet ved sin fratræden samtidig bliver medlem både af en ny privat pensionsordning (der ikke har søgt dispensation) og af tillægspensionsordningen, vil forslaget ikke være til hinder for, at den resterende del af udtrædelsesgodtgørelsen indgår i den ny private ordning.

7. Under henvisning til forslagens § 6, stk. 2, sidste punktum, og § 7, stk. 3, foreslår societetet indførelse af en bestemmelse om tilbagebetaling af bidrag ved det 67. år til personer, der på grund af for ringe anciennitet ikke opnår ret til tillægspension.

Subsidiært foreslås, at der i hvert fald indføres en bestemmelse om undtagelse fra ordningen af personer, der indgår i ordningen efter den 1. marts 1965 efter at være fyldt 62 år, og som følgelig ikke har mulighed for at opnå den 5 års anciennitet, der er en forudsætning for at få ret til pension.

Mere almindeligt bemærkes, at de omhandlede bestemmelser må ses på baggrund dels af de gunstige regler, der fastsættes med hensyn til anciennitetsberegningen for ældre lønmodtagere, dels af administrative hensyn, der taler for at undlade at udbetale pensionsbeløb, der på grund af kort optjeningstid vil være af så ringe størrelse, at de næppe har betydning for den enkeltes økonomi. Det findes derfor ikke rimeligt at indføre en almindelig bestemmelse som af societetet foreslået. Derimod vedrører societetets subsidiære forslag en mindre, klart afgrænset gruppe, der efter forslagens bestemmelser i § 7, stk. 2, sammenholdt med § 7, stk. 3, vil blive tvunget til at betale bidrag, selv om det på forhånd er klart, at de pågældende ikke har mulighed for at opnå tillægspension.

Ændringsforslag, hvorefter denne utilsigtede virkning undgås, vil blive fremsat.

Bilag 4.

ARBEJDSMINISTERIET

Den 4. februar 1964.

Kommentarer til nogle af cand. polit. V. E. Carstensen fremsatte bemærkninger til forslaget til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.*Bemærkning til § 4, stk. 2.*

Det er ikke i selve lovforslaget eller bemærkningerne anført, at der kan ydes udtrædelsesgodtgørelse fra Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Arbejdsmarkedets Tillægspension kan selv kræve indbetaling af udtrædelsesgodtgørelse fra andre pensionsordninger (se bemærkningerne s. 13, spalte 1).

Der vil kunne opstå spørgsmål om udtrædelsesgodtgørelse, når et medlem udtræder, fordi han overflyttes til en af de pensionsordninger, der er nævnt i § 4, stk. 2, eller hvis han bliver tjenestemand med pensionsret.

Det bør også drøftes, om der tilkommer medlemmer, der ikke har oparbejdet tilstrækkelig anciennitet til, at de kan få pension på grund af sygdom eller arbejdsløshed, udtrædelsesgodtgørelse. Dette spørgsmål vil med ganske små beløb kunne blive aktuelt fra den 1. marts 1965, hvis de oprindeligt fastsatte terminer skulle holde.

Kommentar.

Efter forslaget vil den anciennitet, som et medlem har optjent som lønmodtager, bevares i det tidsrum, han ikke er lønmodtager (henholdsvis selvstændig erhvervsdrivende i medfør af forslagets § 2, stk. 2), og tælle med, når det ved pågældendes opnåelse af 67 år skal beregnes, hvorvidt og i bekræftende fald hvor stor en tillægspension der tilkommer ham. Bestemmelser om udtrædelsesgodtgørelse fra Arbejdsmarkedets Tillægspension harmonerer ikke med dette princip.

For så vidt angår de tilfælde, hvor et medlem måtte overgå til en af lovforslagets § 4, stk. 2, b), omfattet pensionsordning eller til staten som tjenestemand med pensionsret, bemærkes, at lovforslaget ikke berører de pågældendes ret til at oppebære tillægspension, der er opnået ved beskæftigelse for andre arbejdsgivere.

Bemærkning til § 6.

Efter bemærkningerne (s. 13, spalte 2) regnes ancienniteten for medlemmer, der er indtrådt i ordningens første år, i brøkdeler af år. Et medlem, der fylder 66 år lige efter ordningens ikrafttræden, kan opnå 1 års anciennitet, før han er 67. Hvis der indbetales bidrag for ham i 18 uger, giver dette $\frac{1}{2}$ års anciennitet med en tillægspension på 300 kr. årlig (jfr. § 8, stk. 1).

I dette det mest ekstreme tilfælde vil således et eget bidrag på 32 kr. 40 øre kunne give tillægspension.

Men der kræves måske af de „oprindelige“ medlemmer et helt års anciennitet for overhovedet at opnå pensionsret?

I de eksempler, der findes i bemærkningerne om medlemmer, som ikke er indtrådt i det første år, er der kun regnet med hele år. Det kan derfor ikke ses, om der for disse også skal regnes med brøkdeler af år.

I lønnings- og pensionsloven for statens tjenestemænd regnes der ikke med brøkdeler af år. Sædvanligvis heller ikke ved pensionssikring.

Kommentar.

Efter forslaget kan der ydes pension be-

regnet på grundlag af brøkdelen af år. Dette fremgår af lovforslagets § 6, stk. 2, sidste punktum. Det er således rigtigt, når det nævnes, at et medlem, der fylder 66 år lige efter ordningens ikrafttræden og følgelig kan opnå 1 års anciennitet, før han fylder 67 år, vil kunne opnå en tillægspension af 300 kr. årlig ved indbetaling af 18 ugers bidrag (eller 32 kr. 40 øre).

Tilsvarende gælder, for så vidt angår personer, der først indtræder i ordningen et år efter dens ikrafttræden eller senere, jfr. § 7, stk. 2.

Bemærkning til § 7.

Skal et halvt betalende medlem yde bidrag i 10 år, før han får ret til tillægspension?

For tjenestemænd med halv tjeneste kræves 10 års tjeneste efter det fyldte 30. år, før pensionsret opnås, mens der kræves 5 års tjeneste af tjenestemænd med fuld tjeneste.

Kan man forlange, at personer, der bliver lønmodtagere efter at være fyldt 62 år, skal betale bidrag? De vil jo ikke kunne opnå 5 års anciennitet, og det kan således på forhånd fastslås, at de aldrig vil kunne få ret til tillægspension.

Kommentar.

Spørgsmålet om, hvorvidt et halvt betalende medlem skal yde bidrag i 10 år, før pågældende får ret til tillægspension, må besvares bekræftende, jfr. lovforslagets § 8, stk. 4.

For så vidt angår det andet spørgsmål vedrørende personer, der bliver lønmodtagere efter at være fyldt 62 år, henvises til punkt 7 i bemærkningerne vedrørende Asurandør-Societetets henvendelse.

Bemærkninger til § 8.

Ad bemærkningerne s. 14, spalte 1-2. Det synes ganske naturligt, at bidrag fra en periode kan give anciennitet for et andet tidsrum, når det drejer sig om kvinder, der gennem nogle år udelukkende har været beskæftiget som husmødre eller som „medhjælpende“ husmødre (selv om dette sidste måske nok kan kaldes for en art selvstændige erhvervsdrivende). Men gælder det også, hvis det pågældende medlem har været selvstændig erhvervsdrivende?

Kommentarer.

Spørgsmålet om, hvorvidt reglen i forslaget § 8, stk. 2, også gælder for personer, der er omfattet af ordningen som selvstændige erhvervsdrivende i medfør af § 2, stk. 2, må besvares bekræftende. — Opmærksomheden henledes på bemærkningerne til § 11, stk. 5, hvor det udtales, at Tillægspensionsudvalget er gået ud fra, at det normale bidrag, der skal svares, vil blive fuldt månedsbidrag i 12 måneder om året; de nærmere regler herom kan fastsættes af arbejdsministeriet efter indstilling af bestyrelsen af Arbejdsmarkedets Tillægspension, jfr. lovforslagets § 12, stk. 2.

Bemærkninger til § 9, stk. 1.

Det kunne nok være praktisk, om kravet om månedlig forudbetaling ikke opretholdes for stift i alle tilfælde.

Pensioner på mindre end 600 kr. kunne måske udbetales for 2 måneder ad gangen. Til ægtefæller, der begge er berettigede til tillægspension, kunne udbetales skiftevis for 2 måneder ad gangen.

Så vidt jeg ved, udbetales visse ydelser af tilsvarende art fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund for flere måneder ad gangen.

Kommentarer.

Spørgsmålet var genstand for overvejelse i Tillægspensionsudvalget, der imidlertid under hensyn til, at pensionerne tænkes udbetalt forud, besluttede at gå ind for månedlig udbetaling i alle tilfælde.

Regeringen finder det rigtigst at følge Tillægspensionsudvalgets forslag.

Bemærkninger til § 10.

Når et medlem er død, bortfalder vel ethvert krav på ikke hævede pensionsbeløb. Det må i hvert fald være tilfældet for ikke begærede pensionsbeløb.

Kommentar.

Når et medlem er død, bortfalder ethvert krav på ikke begæret tillægspension. Med hensyn til begærede, men ikke hævede pensionsbeløb gælder samme ret for afdødes bo, som pågældende selv ville have haft i medfør af forslaget § 28.

Bemærkninger til § 14, stk. 2.

Det bør muligvis præciseres, at forhøjelse af pensionerne omfatter både dem, der beregnes efter § 6 og efter § 7.

Kommentarer.

Efter arbejdsministeriets opfattelse kan § 14, stk. 2, ikke læses på anden måde, end at ordene „forhøjelse af pensionerne“ må forstås som omfattende pensioner, der er fastsat både i henhold til § 6 og i henhold til § 7.

Der skulle herefter ikke være grundlag for en ændring som den foreslåede.

Bemærkninger til § 21, stk. 3.

Det bør præciseres, om udtrykket „det indbetalte bidrag“ også omfatter den del af bidragene, der er tilbageholdt ved lønudbetalingen (jfr. § 12, stk. 1) og derefter indbetalt af arbejdsgiveren til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Kommentarer.

Efter arbejdsministeriets opfattelse er der ikke grundlag for den foreslåede ændring af teksten til § 21, stk. 3, idet det af § 12, stk. 1, fremgår, at „det indbetalte bidrag“ også omfatter den hos lønmodtageren tilbageholdte del af bidraget.

Bilag 5.

AKADEMIKERNES SAMARBEJDSUDVALG

København, den 30. januar 1964.

I anledning af det af arbejdsministeren den 12. december 1963 fremsatte forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension tillader Akademikernes Samarbejdsudvalg sig herved at fremkomme med følgende oplysninger og synspunkter.

I Akademikernes Samarbejdsudvalg er følgende faglige organisationer repræsenteret:

Danske Arkitekters Landsforbund
 Den danske Dyrlægeforening
 Dansk Farmaceutforening
 Danske Forstkandidaters Forening
 Dansk Ingeniørforening
 Danmarks Juristforbund
 Den danske Landinspektørforening
 Foreningen af Licentiater udgået fra den
 kgl. veterinær- og landbohøjskole
 Den almindelige danske Lægeforening
 Dansk Magisterforening/Gymnasieskole-
 nes Lærerforening
 Den danske Præsteforening
 Dansk Psykologforening
 Dansk Tandlægeforening
 Danske Økonomers Forening samt
 Foreningen til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde.

Det samlede antal *aktive* medlemmer i disse foreninger andrager ca. 32.800, hvoraf ca. 25.300 er lønmodtagere.

Med den anførte baggrund tillader Akademikernes Samarbejdsudvalg sig at fremkomme med bemærkninger til nogle punkter i lovforslaget, som særligt berører disse lønmodtageres forhold.

Efter lovforslagets § 4, stk. 1, b), er tjenestemænd og dermed pensionsmæssigt lige-stillede undtaget fra medlemskab i Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Denne bestemmelse vil udelukke ca.

10.000 tjenestemænd m. fl. under samarbejdsudvalget fra ordningen.

Af bemærkningerne til lovforslaget og arbejdsministerens forelæggelsestale fremgår det imidlertid, at spørgsmålet om de pågældende gruppers medlemskab først vil finde sin endelige afgørelse i forbindelse med overvejelserne i det såkaldte tjenestemandspensionsudvalg. Det er endvidere udtalt af arbejdsministeren: „Såvel (tillægspensions) udvalget som regeringen forudsætter (imidlertid), at såfremt det ved disse overvejelser ikke lykkes at finde frem til en tilfredsstillende løsning af tjenestemændenes særlige problemer, skal der være adgang for tjenestemændene til tilslutning til tillægspensionsordningen på de betingelser, der gælder for andre lønmodtagere, der fra lovens ikrafttræden omfattes af ordningen.“

Det er samarbejdsudvalgets opfattelse, at der herved er givet tjenestemændene et tilsagn om forbedring i ansættelsesvilkårene, der i værdi svarer til den forbedring, andre lønmodtagergrupper opnår straks ved tillægspensionsordningens gennemførelse.

Efter lovforslagets § 4, stk. 2, kan bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension efter ansøgning undtage visse lønmodtagergrupper fra medlemskab.

Herunder er nævnt grupper af lønmodtagere, som er tilsluttet en ved lovens ikrafttræden bestående pensionsordning, der efter bestyrelsens skøn som helhed er af mindst samme værdi som tillægspensionsordningen. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det bl. a., at det ved behandlingen af en dispensationsansøgning ikke er afgørende, om der blandt de pensionssikrede er flertal for eller imod en dispensation.

Såfremt denne lovbestemmelse med tilknyttede bemærkninger gennemføres uæn-

dret, vil den overvejende del af de ca. 15.300 overenskomst- og kontraktansatte lønmodtagere tilknyttet samarbejdsudvalget kunne holdes uden for ordningen, uanset om de måtte ønske at deltage.

Efter samarbejdsudvalgets opfattelse er der ikke givet en fyldestgørende begrundelse for denne i sine virkninger særdeles vidtgående bestemmelse.

a. Ved vurderingen af dispensationsbestemmelsen i § 4, stk. 2, b), må det således tages i betragtning, at § 5 i overenskomstloven af 13. marts 1963 — der danner udgangspunktet for det nu fremsatte tillægspensionsforslag — intet indeholder om undtagelse af visse lønmodtagergrupper.

Da forslaget til lov om forlængelse af kollektive overenskomster blev fremsat, var det i bemærkningerne til § 5 angivet, at hovedorganisationernes efterlønsudvalg i sin betænkning af 28. juni 1962 havde indtaget det standpunkt, at en tillægspensionsordning ikke burde omfatte lønmodtagere, for hvilke der bestod særlige pensionsordninger af en sådan karakter, at de gjorde undtagelse rimelig.

I bemærkningerne til § 5 i overenskomstloven udtales det imidlertid videre: „Regeringen er af den opfattelse, at de i hovedorganisationernes betænkning nedfældede tanker er overordentlig værdifulde, og at statsmagten — ikke mindst af hensyn til det ønskelige i, at ordningen kommer til at omfatte så vidt muligt hele arbejdsmarkedet — bør medvirke til deres gennemførelse.“ Heller ikke bemærkningerne til overenskomstlovens § 5 indeholder således nogen bindende undtagelse af visse lønmodtagergrupper.

b. Betragter man dernæst tillægspensionsordningens opbygning, fremgår det heraf, at ordningen bl. a. er karakteriseret ved, at den hviler i sig selv, og at bidrag samt pensioner ikke er gradueret efter medlemmernes indkomster eller økonomiske forhold i øvrigt. Det vil således ikke påvirke bidragene eller pensionsydelseerne for de øvrige medlemmer, om lønmodtagere, der indtræder i ordningen, i forvejen måtte være tilknyttet andre pensionsordninger.

c. Det må endvidere fremhæves, at den foreslåede undtagelsesbestemmelse i tillægspensionslovens § 4, stk. 2, b), alene omfatter de lønmodtagere, som allerede ved

lovens ikrafttræden er tilsluttet en lignende eller bedre pensionsordning. For nye medlemmer af sådanne ordninger og for senere oprettede ordninger gælder bestemmelsen ikke, idet man herved har lagt vægt på, at det ved tilrettelæggelsen af private pensionsordninger, der oprettes på et senere tidspunkt, vil være muligt at lade de beskæftigedes adgang til tillægspension indgå i overvejelserne.

For lønmodtagere, som allerede ved lovens ikrafttræden er tilsluttet en pensionsordning, vil der imidlertid ske en lignende tilpasning, såfremt de indtræder på lige fod med andre i tillægspensionsordningen. De stadige og betydelige ændringer i prisniveau, almindeligt indkomstniveau m. v. nødvendiggør i forvejen justeringer af den enkeltes ansættelsesvilkår. Medlemskabet af tillægspensionsordningen vil derfor blot indgå i overvejelserne ved næste eller senere justering af ansættelsesvilkårene.

d. Ved vurderingen af dispensationsbestemmelsen må det tillige tages i betragtning, at en række af de pensionsordninger (-kasser), der kan tænkes udelukket efter bestemmelsen, er af ny dato og derfor rummer relativt mange medlemmer, der er indtrådt i en sen alder. Disse medlemmers pensionsydelse er væsentlig ringere end ydelseerne for medlemmer med normal indtrædelsesalder.

e. Endelig må det fremhæves, at overenskomstloven, der har betydet et overordentlig kraftigt indgreb i aftalefriheden på arbejdsmarkedet, nøje har fastlagt de generelle lønstigninger for lønmodtagerne inden for den ved loven fastsatte periode. Gennemføres en tillægspensionsordning, der indeholder en undtagelsesbestemmelse som den her omhandlede, indebærer dette, at det helt overvejende flertal af lønmodtagere opnår en forbedring ud over lønstigningerne, medens et mindretal afskæres fra denne forbedring.

Akademikernes Samarbejdsudvalg er af den opfattelse, at undtagelsesbestemmelsen i § 4, stk. 2, b), skaber en ulighed, der er i strid med afgørende principper i overenskomstloven og i øvrigt uden formel eller reel begrundelse. Man skal derfor meget henstille, at den nævnte undtagelsesbestemmelse udgår af lovforslaget.

For så vidt et fuldstændigt bortfald af

den diskriminerende undtagelsesbestemmelse ikke måtte være gennemførlig, skal Akademikernes Samarbejdsudvalg henlede opmærksomheden på det efter samarbejdsudvalgets opfattelse særdeles betydningsfulde i, at bestemmelsen udformes på en sådan måde, at det for dispensation bliver afgørende, om der blandt de pensionssikrede er flertal for eller imod en dispensation. Uden en sådan ændring af dispensationsbestemmelsens formulering vil de pågældende grupper mod deres ønske kunne udsættes for en næppe tilsigtet tilsidesættelse af betydningsfulde interesser.

Til de øvrige retningslinjer, der ifølge bemærkningerne til lovforslaget forudsættes lagt til grund ved anvendelsen af undtagelsesbestemmelsen i § 4, stk. 2, b), skal herved alene bemærkes, at man kan tilslutte sig mindretallets bemærkninger i Tillægspensionsudvalgets betænkning, hvorefter disse bestemmelser i deres nuværende udformning ikke synes tilstrækkelig klare.

Efter lovforslagets § 16, stk. 3, udpeger arbejdsministeren tre af lønmodtagerrepræsentanterne i repræsentantskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension. Dette

sker i samråd med lønmodtagerorganisationer, der ikke er tilsluttet de i § 16 direkte nævnte organisationer. Ifølge stk. 6 må henvendelse om at komme i betragtning rettes til arbejdsministeren inden en af denne fastsat frist.

Akademikernes Samarbejdsudvalg skal tillade sig at anføre, at samarbejdsudvalget såvel efter det tilknyttede antal lønmodtagere som efter disse lønmodtageres pensionsmæssige stilling må finde det naturligt, om der gives samarbejdsudvalget repræsentation i henhold til nævnte bestemmelse i § 16, stk. 3.

Når henses til den afgørende betydning, spørgsmålet om tilslutning til eller udelukkelse fra Arbejdsmarkedets Tillægspensionsordning har for den antalmæssigt ikke helt ubetydelige og samfundsmæssigt væsentlige gruppe, der er tilknyttet Akademikernes Samarbejdsudvalg, skal man høfligst anmode udvalget om at bidrage til de ovennævnte ændringer i det fremlagte lovforslag i særdeleshed med hensyn til ophævelse af eller i hvert fald nødvendig ændring af dispensationsbestemmelserne i § 4, stk. 2.

Ærbødigst

P. S. v.

Jon Palle Buhl

Til det af folketinget nedsatte udvalg angående forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 6.

ARBEJDSMINISTERIET

Den 4. februar 1964.

Kommentarer til henvendelse fra Akademikernes Samarbejdsudvalg til folketingsudvalget vedrørende forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

1. Til samarbejdsudvalgets bemærkninger vedrørende *lovforslagets § 4, stk. 1, b), om tjenestemænd m. v.* haves ingen kommentarer.

2. For så vidt angår det af samarbejdsudvalget om *lovforslagets § 4, stk. 2, b), angående adgangen til undtagelse af lønmodtagergrupper, der er tilsluttet en bestående pensionsordning*, skal henvises til det af arbejdsministeren bebudede ændringsforslag, hvorefter § 4, stk. 2, b), bortfalder.

3. Til det *ad lovforslagets § 16, stk. 3, anførte angående samarbejdsudvalgets ønske om at blive repræsenteret i repræsentantskabet* bemærkes, at arbejdsministeriet ikke på indeværende tidspunkt ser sig i stand til at tage stilling til, hvorvidt der kan gives samarbejdsudvalget repræsentation, idet dette spørgsmål først vil kunne afgøres på grundlag af en afvejelse af samtlige henvendelser om repræsentation, der modtages i henhold til § 16, stk. 6.

Bilag 7.

DANMARKS REDERIFORENING

København, den 3. februar 1964.

I anledning af det af arbejdsministeren den 12. december 1963 fremsatte forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension tillader Danmarks Rederiforening sig herved at rette henvendelse til folketingsudvalget.

Uden i øvrigt at tage stilling til, om en tillægspensionsordning bør gennemføres som foreslået, vil rederiforeningen gerne henlede opmærksomheden på nogle bestemmelser i lovforslaget, som enten slet ikke eller meget vanskeligt kan praktiseres inden for skibsfartserhvervet. Det drejer sig om følgende bestemmelser.

Ad § 1.

Fristen til at iværksætte et så omfattende administrationsapparat er urimelig kort. For skibsfartens vedkommende kan udarbejdelse og udsendelse af nødvendig instruktion m. v. til skibene, hvoraf de fleste befinder sig uden for landet, overhovedet ikke nås, inden tilbageholdelse af bidrag skal påbegyndes. Hertil kommer usikkerheden med hensyn til, for hvilke lønmodtagere om bord i skibene tilbageholdelse skal finde sted, jfr. § 3 vedrørende udenlandske lønmodtagere beskæftiget på danske skibe. Det henstilles, at datoen for ordningens ikrafttræden udskydes mindst 3 måneder.

Ad § 3.

Rederiforeningen foreslår, at alle udlændinge beskæftiget i danske skibe automatisk undtages fra ordningen, hvilket f. eks. kan ske ved, at bestemmelsen i § 3, stk. 1, c, overflyttes til § 4, stk. 1, som nyt stk. f). Dette vil harmonere med, at udenlandske lønmodtagere, der er beskæftiget i udlandet i danske virksomheder, jfr. § 2, stk. 1, b, ikke medtages i ordningen.

Ad § 4.

Rederiforeningens medlemmer beskæftiger et antal søfarende skibsofficerer, der i henhold til kollektivt overenskomst er omfattet af en pensionsordning, der såvel med hensyn til pensionsydelse som bidrag langt overstiger tillægspensionsordningens, og for hvilke gælder, at pensionering kan finde sted ved alder 60-65 år. Under hensyntagen hertil henstiller rederiforeningen, at dispensationsbestemmelsen i § 4, stk. 2, b, ikke ændres.

Ad § 11.

Da søfolk er månedslønnet, men i mange tilfælde skifter skib eller rederi inden for en lønningsmåned, foreslås, at der til denne bestemmelse føjes, at bidraget for søfolk kan beregnes med en dagsats på 24 øre pr. dag ($24 \times 30 = \text{kr. } 7,20$), resp. for rederierne 48 øre pr. dag ($48 \times 30 = \text{kr. } 14,40$).

Ad § 12.

Bestemmelserne i denne paragraf vedrørende tilbageholdelse og senere afregning af bidrag medfører en ny administrationsbyrde for rederierne, der i forvejen som det eneste erhverv er pålagt et stort administrativt arbejde ved tilbageholdelse og afregning af kildeskatten for søfarende. Rederiforeningen henstiller, at der etableres en særordning for skibsfarten, hvorefter tilbageholdelse og afregning af bidragene til tillægspensionsordningen kædes sammen med sømandsskatteordningen for at undgå dobbelt administration. Det foreslås, at der optages forhandlinger mellem rederiforeningen og sømandsskattekontoret om de nærmere enkeltheder i en sådan ordning.

Bilag til bet. o. lovf. om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Ad § 26.

Den nævnte indbetalingsfrist, hvorefter bidragene skal afregnes inden 14 dage efter opkrævningsperiodens udløb, kan ikke overholdes for skibsfartens vedkommende. Det henstilles, at rederierne får den samme frist, som gælder for indbetaling af sømandsskat.

Danmarks Rederiforening anmoder ind-

trængende om, at de ovennævnte bemærkninger må blive taget i betragtning ved udvalgets behandling af lovforslaget, idet det må anses for nødvendigt, at bestemmelserne udformes som anført af os, såfremt det skal være muligt for rederierne at administrere en tillægspensionsordning som den foreslåede.

Ærbødigst

Danmarks Rederiforening.

O. Amsinck,
formand.

/ Wenzell,
adm. direktør.

Det af folketinget nedsatte udvalg til behandling af forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 8.

ARBEJDSMINISTERIET

10. februar 1964.

Kommentar til Danmarks Rederiforenings skrivelse af 3. februar 1964 til folketingsudvalget vedrørende forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Ad § 1.

Det kan ikke afvises, at ordningens iværksættelse vil kunne frembyde særlige problemer for skibsfarten i oversøisk trafik. Samtidig bør dog fremhæves, at de pågældende lønmodtagere er månedslønnet. En senere ikrafttrædelsesdato specielt for søfarten kan ikke accepteres.

Ad § 3.

Den foreslåede ordning, hvorefter arbejdsministeren efter samråd med bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension fastsætter regler om, hvorvidt udenlandske søfolk på danske skibe skal omfattes af ordningen, må foretrækkes. Der er f. eks. næppe grund til på forhånd at udelukke norske og svenske søfolk, der er beskæftiget på danske skibe i trafik mellem disse lande og Danmark.

Ad § 4.

De anførte eksempler synes ikke at give anledning til en ændret opfattelse med hensyn til forslaget om, at § 4, stk. 2, b), udgår.

Ad § 11.

Det må være muligt at fordele tillægspensionsbidraget forholdsmæssigt over flere arbejdsgivere, således som det vel allerede er tilfældet med hensyn til de pågældende søfolks løn. Det må derfor anses for tvivlsomt, om der er grund til at indføre en særbestemmelse med hensyn til bidragsfastsættelsen for søfolk. En sådan bestemmelse kunne i øvrigt tænkes indføjet ved en udvidelse af forslaget § 11, stk. 3, vedrørende

arbejdsministerens adgang til at fastsætte de nærmere regler for bidragsbetalingen til også at omfatte sådanne andre lønmodtagergrupper, hvor særlige forhold gør sig gældende.

Ad §§ 12 og 26.

Efter sømandsskatte-loven skal opgørelse over de beregnede sømandsskattebeløb foretages på særlige af finansministeren udarbejdede skemaer og sendes af skibets førere til rederiet senest den 10. i den efter lønningsmåneden påfølgende måned eller, hvis afsendelsesmulighed ikke foreligger, ved første derpå følgende postlejlighed. Rederiet videresender straks efter modtagelsen den omtalte opgørelse til sømandsskattekontoret og indsætter samtidig det tilbageholdte beløb på dettes postgirokonto. Indsættelse skal dog i alle tilfælde ske inden to måneder efter udløbet af vedkommende lønningsmåned.

Så vidt ses, er der principielt intet til hinder for, at tilbageholdelse og indbetaling af tillægspensionsbidrag kædes sammen med sømandsskatteordningen. Det eneste praktiske problem vedrører den i A. T. P., lovforslagets § 25, fastsatte indbetalingsfrist — 14 dage — der er kortere end fristen efter sømandsskatte-loven og efter det oplyste vanskeligt lader sig overholde. Dette problem kan løses, såfremt der i § 26, stk. 1, tilføjes som nyt 2. punktum: „Arbejdsministeren kan efter indstilling fra bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension i særlige tilfælde fastsætte en længere tidsfrist for bidragets indbetaling.“

Bilag 9.

FÆLLESRÅDET FOR DANSKE TJENESTEMANDS-
OG FUNKTIONÆRORGANISATIONER
FÆLLESREPRÆSENTATIONEN FOR DANSKE
ARBEJDSLEDER- OG TEKNISKE
FUNKTIONÆRFORENINGER

København, den 30. januar 1964.

Vedrørende det af arbejdsministeren den 12. december 1963 fremsatte lovforslag.

I anledning af det i folketinget den 12. december 1963 fremsatte forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension tillader Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger og Fællesrådet for Danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer sig herved at bemærke følgende:

Fællesrepræsentationen og FTF kan, jfr. de af organisationernes repræsentanter i Tillægspensionsudvalget af 1963 afgivne udtalelser (betænkning af 28. november 1963 om Arbejdsmarkedets Tillægspension, side 51-53), tilslutte sig de principielle synspunkter, der ligger bag det fremsatte lovforslag.

Vedrørende dispensationsbestemmelsen i lovforslagets § 4, stk. 2, b), skal man fremhæve, at organisationernes repræsentanter i Tillægspensionsudvalget foreslog, at lovforslaget formuleredes således:

„b) grupper af lønmodtagere, som er tilsluttet en ved denne lovs ikrafttræden be-

stående pensionsordning, hvor yderligere pensionssikring synes urimelig.

Ansøgning om undtagelse fra medlemskab skal, når det pågældende område er dækket af kollektiv overenskomst, være tiltrådt af parterne i overenskomstforholdet. I øvrige tilfælde skal ansøgningen være tiltrådt af arbejdsgiveren (eventuelt flertallet af arbejdsgivere) og flertallet af lønmodtagere.“

Idet man angående motiveringen for det stillede ændringsforslag henviser til betænkningen fra Arbejdsmarkedets Tillægspension, side 51-53, skal man oplyse, at organisationerne med stor interesse har fulgt forelæggelsen for folketinget samt 1. behandling af lovforslaget.

Repræsentanter for organisationerne har yderligere — efter 1. behandling i folketinget — drøftet spørgsmålet med arbejdsministeren, og man skal oplyse, at Fællesrepræsentationen og FTF herefter gerne ser, at dispensationsbestemmelsen i lovforslagets § 4, stk. 2, b), helt udgår.

Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger

Aage Rasmussen,
formand.

H. Heichelmann,
næstformand.

Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer.

N. C. Thomsen Nielsen,
formand.

Marvin Madsen,
sekretær.

Det af folketinget nedsatte udvalg vedrørende forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 10.

Den 3. februar 1964.

De samvirkende danske Husmandsforeninger ønsker i anledning af det af arbejdsministeren den 12. december 1963 fremsatte forslag om Arbejdsmarkedets Tillægspension at fremføre følgende:

1) Vi erkender, at folketinget er forpligtet til i henhold til loven om arbejdsverenskommsternes forlængelse i 1963 at udarbejde retningslinjer for en tillægspensionsordning for lønmodtagerne. Med tilfredshed har vi noteret, at folketinget herunder har givet udtryk for ønsket om at følge denne pensionsordning, som alene omfatter lønmodtagerne, op med en ordning omfattende alle andre. Og vi hilser med glæde, at den almindelige folkepension i henhold til det den 29. januar 1964 fremsatte lovforslag skal udbygges, således at dens fulde beløb efter en overgangsperiode udbetales til alle uanset indkomst og formue.

2) Til det, som her er fremført, vil vi gerne føje, at det foreliggende lovforslag om Arbejdsmarkedets Tillægspension på flere punkter afviger fra, hvad vi anser for den bedste løsning af hele tillægspensionsspørgsmålet.

a) For det første finder vi det uheldigt, at man ved den foreslåede løsning af tillægspensionsspørgsmålet såvel formelt som reelt deler befolkningen op i to grupper: lønmodtagere og selvstændige. Ved løsningen af spørgsmålet om den almindelige folkepension stræbte man bevidst mod at slette det gamle skel mellem ubemidlede og bemidlede, og det skønner vi nået ved gennemførelse af fuld folkepension til alle. Gennemføres der som foreslået en tillægspensionsordning for lønmodtagere og senere en anden pensionsordning for selvstændige, vil der være lagt grund til et skel, som beforder utilfredshed.

b) Vi finder det også uheldigt at løse tillægspensionsspørgsmålet på et væsentligt andet grundlag end det, som gælder for den almindelige folkepension. Mens den almindelige folkepension *betales* dels af staten og dels af skatteyderne i henhold til indkomst og formue, *opkræves* over skatterne og *administreres* af det offentlige, skal tillægspensionsordningen for lønmodtagerne som foreslået *betales* dels af arbejdsgiverne og dels af arbejderne med henholdsvis to trediedele og en trediedel, *opkræves* af arbejdsgiverne og *administreres* af arbejdsmarkedets parter i fællesskab. Ved således at skabe et helt andet grundlag for tillægspensionsordningen — og der bliver som foreslået tale om to — end for den almindelige folkepension vil en samlet og ensartet løsning være umuligjort.

c) En tillægspensionsordning for lønmodtagerne som foreslået vil blive yderst vanskelig at administrere, da mange — og det gælder også for adskillige uden for landbruget — er både lønmodtagere og selvstændige. Efterhånden som flere og flere landmænd klarer sig uden fast medhjælp, bliver der tale om beskæftigelse af et større antal sæsonarbejdere, som også kan være selvstændige landmænd. For disse „arbejdsgivere“ bliver det besværligt at opfylde lovens bestemmelse om ved lønudbetalingen at tilbageholde tillægspensionsbidraget. Det er i hvert fald ensbetydende med en såvel økonomisk som arbejdsmæssig belastning for et erhverv, der på netop de to områder er hårdt ramt.

d) Og for det fjerde vil en tillægspensionsordning som den foreslåede falde med sin fulde vægt på produktionen og således medvirke til at belaste erhvervslivets konkurrencemuligheder i uheldig retning.

3) I stedet for den foreståede løsning af tillægspensionsspørgsmålet ønsker vi som en konsekvens af det, som foran er anført, en ordning på noget nær samme grundlag som den almindelige folkepension og omfattende såvel lønmodtagere som selvstændige. Vi ønsker ikke statskassen belastet med nogen del af udgiften til tillægspensionen, som helt og holdent skal betales af alle i henhold til indkomst og formue. Ved opkrævning efter mønster fra den almindelige folkepension skal det klart fremgå af skattebilletten, hvad der går til den almindelige folkepension som dækning for en beskeden del af denne, og hvad der går til dækning af hele tillægspensionen. Beløbet, som indgår

til dækning af tillægspensionsordningen, bør tilflyde et selvstændigt fond, som ledes af en af staten uafhængig styrelse. De midler, som efterhånden opsamles i et sådant fond, bør fortrinsvis anvendes til investering i erhvervslivet. Vi gør opmærksom på, at en sådan løsning af tillægspensionsspørgsmålet styrker dennes opsparingsfremmende formål.

4) Bliver lovforslaget om Arbejdsmarkedets Tillægspension alligevel gennemført i den foreliggende form, henstiller vi til folketingsudvalget, at De samvirkende danske Husmandsforeninger bliver direkte repræsenteret i det i henhold til lovens §§ 16 og 18 foreslåede repræsentantskab og bestyrelse.

På De samvirkende danske Husmandsforeningers vegne

Jørgen Pedersen.

Til det af folketinget nedsatte udvalg angående
Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 11.

ARBEJDSMINISTERIET

Den 7. februar 1964.

Kommentarer til De samvirkende danske Husmandsforeningers skrivelse af 3. februar 1964 vedrørende forslaget til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Ad 1) giver ikke anledning til bemærkninger.

Ad 2)

a) Der er taget stilling til dette spørgsmål i forelæggelsestalen den 12. december 1963 samt i ministerens svartale ved 1. behandling den 16. januar 1964.

b) Tilsvarende synspunkter blev i Tillægspensionsudvalget fremført af et mindretal, bestående af Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger. Der var imidlertid i udvalget flertal for, ligesom regeringen er gået ind for gennemførelsen af den foreslåede ordning af Arbejdsmarkedets Tillægspension, jfr. også overenskomstlovens § 5. De omhandlede problemer vil i øvrigt indgå i overvejelserne i det under 21. januar 1964 nedsatte udvalg om en almindelig tillægspensionsordning. For så vidt Husmandsforeningerne anfører, at etableringen af Arbejdsmarkedets Tillægspension ville umuliggøre en samlet og ensartet løsning, bemærkes, at spørgsmålet om tilpasningen af den nu foreslåede ordning til en almindelig tillægspensionsordning indgår i det nye tillægspensionsudvalgs kommissorium.

c) Tillægspensionsudvalget var opmærksom på, at der kunne opstå særlige vanskeligheder, for så vidt angår landbruget, så-

ledes som det også har været tilfældet med hensyn til lønarbejderdagpengeordningen inden for sygeforsikringen. Man har søgt lovforslaget udformet således, at der kan tages mest muligt hensyn dertil (særlige regler for løsarbejdere).

d) Der henvises til besvarelsen af udvalgets spørgsmål 13. I øvrigt haves intet at bemærke.

Ad 3) De i dette punkt anførte betragtninger må antages at ville indgå i overvejelserne i det foran nævnte udvalg, der har til opgave at udarbejde forslag til en almindelig tillægspensionsordning.

Ad 4) Gennemførelse af dette forslag vil formentlig indebære, at De samvirkende Landboforeninger ligeledes skal repræsenteres. De pågældende foreninger er ikke arbejdsgiverforeninger i sædvanlig arbejdsretlig forstand, men erhvervsorganisationer. Såfremt det fremsatte ønske tiltrædes, vil det forrykke balancen i repræsentantskabet og bestyrelsen, hvorfor spørgsmålet om disses sammensætning må tages på til fornyet overvejelse. Der henvises i øvrigt til notat af 4. februar 1964 vedrørende lovforslagets § 16 med særligt henblik på landbrugsrepræsentationen i repræsentantskabet.

Bilag 12.

FÆLLESUDVALGET FOR LANDBRUGETS
ARBEJDSØKONOMISKE SPØRGSMAÅL
LANDBRUGSRÅDET
DE SAMVIRKENDE DANSKE
LANDBOFØRENINGER
LANDBRUGETS ARBEJDS-
GIVERFØRENING

Den 4. februar 1964.

I anledning af det den 12. december 1963 af arbejdsministeren fremsatte forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension skal undertegnede landbrugsorganisationer tillade sig at anføre følgende:

Da den væsentligste begrundelse for indførelse af en tillægspensionsordning er, at overgangen fra de produktive aldersklasser til de ældre årgange frembyder alvorlige økonomiske vanskeligheder for disse personer, må vi for landbrugets vedkommende understrege, at dette forhold i høj grad gør sig gældende for alle befolkningsgrupper.

Under henvisning til den mindretalsudtalelse, som repræsentanten for Sammenlutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger i Tillægspensionsudvalget har afgivet, skal undertegnede organisationer indtrængende henstille, at en tillægspensionsordning, når den gennemføres, straks fra begyndelsen kommer til at omfatte hele befolkningen, og at finansieringen heraf formidles over indtægterne i stedet for over produktionen.

Det må vække den største forbavelse, at man vil iværksætte en ordning, der kun omfatter en del af landets befolkning, medens resten af befolkningen holdes uden for dette pensionssystem. Det betyder, at en væsentlig del af de selvstændige skal yde bidrag uden selv at kunne få pension, skønt mange af dem er ringere stillet end lønmodtagerne i indkomstmæssig henseende.

Denne opdeling af befolkningen med hensyn til retten til at komme ind under en tillægspensionsordning vil givetvis volde mange og store administrative vanskelig-

heder gennem den nødvendige kontrol med registrering, flytning, nyttilgang, afgang, personafgrænsning med videre for ca. 1,1 mill. lønmodtagere fordelt på landets flere hundrede tusinder arbejdspladser. Ikke mindst i landbruget vil den udbredte sæsonbeskæftigelse betyde en meget omfattende til- og afgang af såvel lønmodtagere som arbejdsgivere i årets løb. Blandt andet de nævnte forhold må medføre en meget omstændig og bekostelig administration.

I betragtning heraf står man uforstående overfor det forhold, at man så hastigt og uden nøje overvejelse fraviger det hidtidige princip i den almene danske aldersforsørgelse med finansiering over skattevejen og bidrag efter indtægt.

Den i lovforslaget valgte finansieringsform vil uundgåeligt belaste produktionen og vil påvirke prisniveauet i opadgående retning, ligesom den selvsagt også vil svække vor konkurrenceevne over for udlandet, idet omkostningsstigningen ikke kan overvælttes på eksporten. Dette vil i særlig grad berøre landbruget, som eksporterer $\frac{2}{3}$ af sin produktion. Hertil kommer, at man med lovforslaget pålægger landbruget en årlig direkte udgift gennem arbejdsgiverbidrag på 15-20 mill. kr.

Ovenfor har vi redegjort for vore principielle synspunkter med hensyn til det foreliggende lovforslag om en tillægspensionsordning.

Gennemføres lovforslaget alligevel efter det foreslåede princip, skal vi henstille, at lovforslaget ændres i overensstemmelse med de i det følgende anførte retningslinjer:

I. Adgang til tilbagebetaling af bidrag til de unge, der etablerer sig som selvstændige.

Der må i loven indføres bestemmelse om, at unge, der etablerer sig som selvstændige inden det fyldte 35 år, efter ansøgning har ret til at få de af arbejdsgiver og medhjælper betalte bidrag udbetalt til disposition ved etableringen. Som begrundelse herfor skal anføres, at unge ved landbruget kun i begrænset omfang vil kunne nyde gavn af tillægspensionen. Kun meget få vil kunne opnå mere end 8-10 års anciennitet. Normalt overtages landbrug i 25-30 års alderen. Endvidere fragår tid til militærtjeneste, høj- og landbrugsskoleophold m. v.

For unge med under 3 års anciennitet er forholdet særligt grelt, idet de slet ikke er pensionsberettiget. Der er en stærk saglig begrundelse for at give adgang til tilbagebetaling. Den hastige afvandring af unge fra landbruget skyldes ikke mindst de stærkt stigende etableringsomkostninger og vanskeligheder med at klare store forpligtelser i de første år som selvstændige. Nødvendigheden af stigende ejendomsstørrelse forstærker kapitalkravet. Mange unge ved landbruget vil derfor have større behov for de indbetalte bidrag på etableringstidspunktet end til sin tid, hvor der kan opnås

folkepension, og hvor de er uden forsørgerpligter.

II. Repræsentation i repræsentantskab og bestyrelse for tillægspensionsordningen.

Vi skal endvidere henstille, at der i loven indsættes bestemmelse om, at også De samvirkende danske Landboforeninger får direkte repræsentation i det i henhold til lovens § 16 og § 18 nedsatte repræsentantskab og bestyrelse.

Som begrundelse herfor skal anføres, at der hos landboforeningernes medlemmer, der ikke er tilsluttet landbrugets arbejdsgiverforeninger, er beskæftiget ca. 50.000 personer over 18 år.

Under henvisning til antal beskæftigede i landboforeningernes medlemskreds, der omfatter ca. 120.000 selvstændige landbrugere, og under hensyn til landbrugets betydning som eksporterhverv må det være påkrævet, at landbruget får adgang til en stærkere repræsentation end foreslået i både repræsentantskab og bestyrelse med henblik på at sikre en i forhold til erhvervets betydning rimelig medindflydelse på bidragsfastsættelsen, pensionsudbetaling og fondsplacering.

Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål

Anders Andersen.

De samvirkende danske Landboforeninger

Johs. Larsen.

Landbrugets Arbejdsgiverforening

A. U. Juhl.

Landbrugsrådet

Anders Andersen.

Til det af Folketinget nedsatte udvalg vedrørende
Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 13.**ARBEJDSMINISTERIET**

Den 10. februar 1964.

**Kommentarer til skrivelse af 4. februar 1964 fra Fællesudvalget for Landbrugets
arbejdøkonomiske Spørgsmål, De samvirkende Landboforeninger, Landbrugsrådet
og Landbrugets Arbejdsgiverforening til folketingsudvalget vedrørende
forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.**

Til de i henvendelsens indledende afsnit fremførte synspunkter bemærkes, at tilsvarende synspunkter i tillægspensionsudvalget blev fremført af et mindretal, bestående af repræsentanter for Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger. Der var imidlertid i udvalget flertal for, ligesom regeringen er gået ind for, gennemførelsen af den foreslåede ordning.

Med hensyn til de i henvendelsen i øvrigt fremførte synspunkter vedrørende enkeltheder i lovforslaget bemærkes følgende:

Ad I. Adgang til tilbagebetaling af bidrag til de unge, der etablerer sig som selvstændige.

Det stillede forslag kan ikke accepteres, idet det vil stride imod de principper, der ligger til grund for det stillede forslag, hvorefter den én gang erhvervede anciennitet bevares, uanset på hvilket alderstrin den indtjenes. De til grund for forslaget opstillede beregninger bygger da også på denne forudsætning, hvorefter de indbetalte pen-

sionsbidrag bliver stående i ordningen. Når det i øvrigt anføres, at unge ved landbruget blot i begrænset omfang vil kunne nyde gavn af tillægspensionsordningen, idet kun meget få vil have mulighed for at opnå mere end 8-10 års anciennitet, er dette kun rigtigt, for så vidt som de kun i dette tidsrum har mulighed for at nyde godt af arbejdsgiverandelen af bidraget, men der er intet til hinder for, at de forbliver i ordningen, idet forslagens § 2, stk. 2, jo åbner adgang for sådanne medlemmer til efter eget ønske at forblive i ordningen, selv om de overgår til selvstændig erhvervsvirksomhed, når de som lønmodtagere har været medlemmer af ordningen sammenlagt i mindst 3 år.

Ad II. Repræsentation i repræsentantskab og bestyrelse for tillægspensionsordningen.

Der henvises til kommentarer til De samvirkende danske Husmandsforeningers henvendelse af 3. februar 1964, ad punkt 4.

Bilag 14.

DET STORE NORDISKE
TELEGRAF-SELSKABS
FUNKTIONÆRFORENING

Forretningsudvalget

København, den 11. februar 1964.

Vedrørende lovforslagets §§ 6 og 8.

Herved tillader vi os at henlede udvalgets opmærksomhed på, at pensionsalderen i Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, Aktieselskab, er 62½ år, hvilket, såvidt vi kan se, bevirker, at alle medarbejdere i Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, der ikke får mulighed for at indbetale bidrag til tillægspensionsordningen i en længere årrække, bliver ramt hårdere af reduktionsreglerne i lovforslagets § 6, stk. 2, smh. med § 8, end medarbejdere i virksomheder, hvor pensionsalderen er 67 år. Særlig hårdt rammer reduktionsreglerne de medarbejdere i Store Nordiske, der kun har mulighed for at bidrage i nogle få år til tillægspensionen. F. eks. vil en medarbejder i en virksomhed, hvor pensionsalderen er 67 år, opnå 600 kr. om året i tillægspension, selv om han ved lovens ikrafttræden lige fylder 66 år og således kun bidrager til tillægspensionen i 12 måneder, mens en medarbejder i Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, der ved lovens ikrafttræden er 60 år og 8 måneder gammel, ikke vil få nogen tillægspension overhovedet, uanset at han bidrager til denne i 22 måneder.

Store Nordiskes medarbejdere vil være berettigede til at deltage i tillægspensionsordningen, uanset at selskabet er koncessioneret, idet selskabets pensionsregler er vidt forskellige fra og i øvrigt væsentlig ringere end de pensionsregler, der gælder for stats-tjenestemænd, jfr. bestemmelsen i lovforslagets § 4, stk. 1, b).

I England, hvor Det Store Nordiske Telegraf-Selskab og dets medarbejdere (såvel engelske som danske) bidrager til Old Age Pension Scheme under National Health Insurance Act, gælder at Old Age Pension kan opnås ved 65 års alder. Her dækkes differencen mellem aldersgrænsen for statspensionen og selskabets 62½ års pensioneringsalder ved, at selskabets medarbejdere, når de pensioneres, har ret til at fortsætte bidragsbetalingen indtil deres 65. år. Vi tillader os at henstille til udvalgets overvejelse, at der i den danske lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension åbnes mulighed for tilsvarende fortsatte bidragsbetalinger fra lønmodtageren eller arbejdsgiveren, eventuelt i form af en dispensationsadgang for arbejdsministeren.

Forretningsudvalget

P. Schmidt.

N. Ankersen.

Til folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 15.

ARBEJDSMINISTERIET

Den 12. februar 1964.

**Kommentarer til skrivelse af 11. februar 1964 fra Det Store Nordiske
Telegraf-Selskabs Funktionærforening til folketingets udvalg angående
forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.**

Funktionærforeningen fremhæver, at selskabets pensionsalder af 62½ år medfører, at selskabets medarbejdere, der i en længere årrække ikke får mulighed for at indbetale bidrag til tillægspensionsordningen, derved rammes hårdere af reduktionsreglerne i lovforslagets § 6, stk. 2, end medarbejdere i virksomheder, hvor pensionsalderen er 67 år. Dette synspunkt må anses for rigtigt, for så vidt som de pågældende afskæres fra den indtjening af anciennitet, der ved en pensionslader af 67 år kan ske i tiden fra det 62½. år til det 67. år. Det bør imidlertid understreges, at såfremt pågældende inden for tidsrummet mellem opnået pen-

sionsalder i selskabet og 67 års alderen tager arbejde andetsteds som lønmodtager, vil han herved kunne forhøje sin pensionsanciennitet på samme måde som andre lønmodtagere.

Det fremsatte ønske om, at der åbnes mulighed for fortsat indbetaling af bidrag fra lønmodtager eller arbejdsgiver i tiden efter opnået pensionslader, kan ikke accepteres, idet det strider imod princippet om, at ordningen omfatter personer, der er beskæftiget som lønmodtagere, og at anciennitet kun erhverves, for så vidt angår de tidsrum, hvor de pågældende er beskæftiget.

Bilag 16.

KVINDELIGT ARBEJDERFORBUND

Afdeling 5

København, den 11. februar 1964.

Bestyrelsen for Kvindeligt Arbejderforbund Afdeling 5 udtrykker sin anerkendelse af, at der nu endelig er fremkommet et forslag til en efterlønsordning. Vi har længe påpeget det urimelige i, at udslidte arbejdere ikke kunne se alderdommen i møde med tryghed, fordi kun et lille fåtal af arbejdsgivere var indgået på at yde efterløn.

Selv om vi ved, at 600 kr. årligt betyder en følelig forhøjelse af indtægten for folkepensionister, må vi dog udtale vor skuffelse over, at de ældre, der nu står foran afgang fra virksomhederne, ikke får et større beløb og aldrig kan opnå at komme op på maksimum 2.400 kr. Vi må holde for, at de ældre bør have tillægspensionen forhøjet år for år, og at overgangstiden nedsættes fra 27 år til 5 år.

Den planlagte ophobning i fonden viser, at det er muligt at yde langt mere end foreslået i tillægspension. Efter statistikken slipper virksomhederne i Danmark langt billigere end i andre lande. Vi finder det derfor urimeligt, at arbejderne pålignes en tredjedel af tillægspensionsbidraget. Mens danske virksomheder ifølge forslaget kan nøjes med en ydelse på ca. 1 pct. af den udbetalte løn, betaler svenske arbejdsgivere således i året 1964 4,6 pct.

Det vil altså være rimeligt at påligne danske virksomheder et større bidrag, og dermed vil der være mulighed for en kortere

overgang til maksimumsydelsen. Det vil også være muligt at give efterlønnen fra det 60. år, som forholdet allerede nu er for typograferne, og ligeledes at sikre enkerne pension.

Hvad de kvindelige lønarbejdere angår, der forlader produktionen og overgår til almindelig folkepension fra det 62. år, da mener vi, at de i hvert fald bør sikres pension fra dette tidspunkt.

Angående bidragspligten mener vi, at arbejdsgiverne bør betale det fulde bidrag under sygdom og i barselhvileperioder. Vi kan ikke se, at dette er med i loven. Vi kan heller ikke se, at loven indeholder bestemmelser, der tilgodeser kvinderne for afbrydelser på grund af barselhvileperioder. Er det ikke tilfældet, mener vi, lovens arbejdsbetingelser må forbedres for kvinderne.

Vi savner klarhed over, hvordan loven i overgangsperioden vil virke for kvinder, der er i nærheden af de 60 år, og som forbliver i deres arbejde mindre end 5 år. Vil de blive berettiget efter ét års arbejde? Og dersom de ikke vil blive det, er det så rimeligt, at de skal svare bidrag?

Da alle disse spørgsmål er af største betydning for de kvindelige arbejdere, opfordrer bestyrelsen udvalget og folketingets til ved lovforslagets endelige udformning at tage hensyn til vore synspunkter.

Kvindeligt Arbejderforbund

Afdeling 5

Til folketingets udvalg angående Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 17.

ARBEJDSMINISTERIET.

Den 4. februar 1964.

Notat vedrørende lovforslagets § 16 med særligt henblik på landbrugsrepræsentationen i repræsentantskabet

I samrådet den 30. januar 1964 rejstes fra Venstres side spørgsmålet om, hvorvidt § 16, stk. 2 og 3, sikrer den fornødne repræsentation af landbruget såvel på arbejdsgiverside som på lønmodtagerside. Det fremhævedes i denne forbindelse, at Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger kun omfatter ret få arbejdsgivere, ligesom antallet af de hos disse arbejdsgivere beskæftigede lønmodtagere kun udgør en brøkdel af samtlige i landbruget beskæftigede lønmodtagere.

Det bemærkes indledningsvis, at Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger rent faktisk siden 1948 har været den forhandlingsberettigede hovedorganisation på arbejdsgiverside inden for landbrugsområdet i vid forstand, ligesom der med virkning fra 11. januar 1963 er indgået hovedaftale mellem Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger. Sammenslutningen har gennem de senere år været i stærk udvikling og omfatter ud over en række lokalt afgrænsede landbrugs-arbejdsgiverforeninger i dag også andels- og privatslagterierne, mejerierne, gartnere og skovbrug.

De øvrige organisationer, der findes inden for landbrugsområdet — som f. eks. landboforeningerne og husmandsforeningerne — er rene erhvervsorganisationer og har aldrig været parter i de gældende overenskomster. Såfremt disse foreninger skulle være medre-

præsenterende inden for ledelsen af Arbejdsmarkedets Tillægspension, måtte dette i og for sig forudsætte en tilsvarende adgang for andre erhvervsorganisationer — som f. eks. Industrirådet og Grosserer-societetet — til at få del i repræsentationen, for så vidt angår den øvrige del af arbejdsmarkedet.

Hvad angår størrelsen af de interesser, som Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger repræsenterer, bemærkes, at organisationen har 23.000 medlemmer, hvoraf knap 20.000 er rene landbrugsdrivende. Der er i Danmark ca. 190.000 landbrug, hvoraf de 100.000 er under 10 hektar (husmænd), og af de resterende beskæftiger næppe mere end 40.000 egentlig lønnet arbejdskraft. Med hensyn til omfanget af de lønmodtagerinteresser, som Sammenslutningen står direkte over for, bemærkes, at de samlede lønudgifter inden for landbrugsområdet udgør ca. 1.200 mill. kr., og at ca. 500 mill. kr. eller godt 40 pct. heraf falder på Sammenslutningens medlemmer.

For så vidt angår repræsentationen på lønmodtagerside, bemærkes, at antallet af fast fremmed landbrugsmedhjælp pr. 15. november 1963 udgjorde ca. 40.000 (pr. 12. juli 1963 ca. 52.000), og at ca. 20.000 heraf er organiseret under Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund. Hertil kom 20.000 børn og slægtninge samt knap 6.000 løse daglejere.

Bilag 18.

SAMMENSLUTNINGEN AF LANDBRUGETS ARBEJDSGIVERFORENINGER

Den 13. februar 1964.

Under vort møde gårs dato med folketingsudvalget vedrørende Arbejdsmarkedets Tillægspension drøftedes bl. a. de praktiske vanskeligheder, som forslaget til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension vil forvolde vedrørende løsarbejdere, og da vi blev anmodet om at udarbejde et notat herom, skal vi tillade os at fremføre følgende:

Lovforslagets bestemmelse i § 11 om, at der skal betales fuldt ugebidrag efter mindst 30 timers ugentlig beskæftigelse, halvt ugebidrag ved en ugentlig beskæftigelse på 15-29 timer og intet bidrag ved en ugentlig beskæftigelse på mindre end 15 timer, finder SALA meget uheldig og upraktisk, og arbejdsministerens adgang efter § 2, stk. 3, til at træffe særlige ordninger angår jo kun en begrænset del af løsarbejderne og ikke løsarbejdere i almindelighed.

SALA har undersøgt dette spørgsmål hos vore medlemsorganisationer, i hvilken forbindelse vi skal oplyse, at SALAs overenskomstområder angår landbruget, herunder sukkerroedyrkerne, landmejerierne, konsummælkmejerierne, slagterierne, skovbruget, dræning, gartnerier, planteskoler, frugtavlere, gartnerens salgforeninger, pakkecentreler og frugtsalgforeninger, kartoffelsorteringscentreler, lucernetørrerier, maskinstationer, gulerodvaskerier m. fl. a.

På adskillige af disse områder vil problemet vedrørende løsarbejderne genere meget, fordi der ikke blot er tale om at beskæftige løst antaget arbejdskraft, men også om deltidbeskæftiget arbejdskraft. Rent faktisk

og i overensstemmelse med de nærmere regler i overenskomsterne er en hel del mennesker kun beskæftiget hos den pågældende arbejdsgiver i en del af den normale arbejdstid, f. eks. varierende fra 2 til 5 timer pr. dag. Det er således ikke usædvanligt at navnlig kvindelig arbejdskraft deler arbejdstiden mellem to arbejdsgivere, hvorved man får det forhold frem, at grundet på 15 timers reglen falder arbejderen helt uden for ordningen på begge arbejdspladser, eller måske stiller det sig sådan, at der på den ene arbejdsplads skal betales et bidrag, som regnet pr. time ligger betydeligt over det normale bidrag. I landbruget kan man i høsttiden under ustabile vejrforhold meget vel komme ud for, at en løsarbejder er beskæftiget i 1½ dag, og som følge heraf skal der ikke betales bidrag, hvorimod man efter at have beskæftiget en løsarbejder i 4 dage skal betale bidrag for en hel uge.

I øvrigt vil vi benytte lejligheden til at gøre opmærksom på de kombinerede arbejder, som navnlig findes inden for landbruget, f. eks. „familieakkord“, hvor mand, kone og eventuelt børnene i fællesskab passer et roeareal, eller hvor en fodermesterfamilie i fællesskab passer en besætning.

SALA er for sit vedkommende af den opfattelse, at bidraget bør ansættes pr. time, dog at der maksimalt betales for 45 timer pr. uge. Vi finder, at det må være mest retfærdigt og administrativt lettest. I denne forbindelse vil vi erindre om, at sygelønsbidragene ansættes pr. time, og det vil være

meget uheldigt og besværligt at arbejde med to forskelligartede reglementer for bidragsindbetalinger.

Uanset de foran fremførte bemærkninger vil vi understrege, at vi fortsat betragter det som urimeligt og administrativt besværligt at indføre en særlig pensionsordning for

en del af befolkningen. Vi fastholder vort forslag som anført i mindretalsudtalelsen, jfr. betænkningen side 27, hvorefter hele befolkningen kommer ind under et fælles pensionssystem finansieret som en fast procent af den skattepligtige indkomst.

För Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger

A. U. Juhl.

/ K. Bloch.

Til det af folketinget nedsatte udvalg vedrørende
Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Bilag 19.

Kommissorium for det af regeringen nedsatte udvalg vedrørende en almindelig tillægspensionsordning.

SOCIALMINISTERIET.

København, den 21. januar 1964.

I henhold til § 5 i lov nr. 69 af 13. marts 1963 om forlængelse af kollektive overenskomster nedsatte regeringen i april samme år et udvalg sammensat på den i loven angivne måde, der fik til opgave — bl. a. på baggrund af de af hovedorganisationernes efterlønsudvalg tilvejebragte oplysninger samt de i udlandet, herunder især Norge og Sverige, gennemførte tillægspensionsordninger — at udarbejde forslag til en tillægspensionsordning, så vidt muligt omfattende hele arbejdsmarkedet og baseret på indbetalinger fra arbejdsgivere og lønmodtagere. Udvalget skulle afgive indstilling senest 1. december 1963.

Det af udvalget forberedte forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, der med enkelte redaktionelle ændringer af arbejdsministeren blev forelagt folketinget i dets møde den 12. december 1963, omfatter den langt overvejende del af landets lønmodtagere. Forslaget hviler på et ugentligt bidrag på 5 kr. 40 øre, hvoraf arbejdsgiveren betaler $\frac{2}{3}$ og lønmodtageren $\frac{1}{3}$, og i konsekvens heraf ydes tillægspensionen med et ensartet beløb ved pensionsalderens indtræden, alene afhængig af lønmodtagerens anciennitet som medlem af ordningen. Forslaget omfatter kun alderspension.

Gennemførelsen af det fremsatte lovforslag vil være en vigtig social landvinding. Det er imidlertid regeringens opfattelse, at det må undersøges, på hvilken måde folkepensionen og den foreslåede tillægspensionsordning vil kunne indpasses i en videregående ordning, der omfatter hele befolkningen.

Regeringen har derfor besluttet at nedsætte et udvalg, som skal have til opgave

at belyse virkningerne af og udarbejde forslag om en tillægspensionsordning med de samme væsentlige træk som den svenske tillægspensionsordning, tilpasset den danske folkepension og det danske skattesystem, og således at både lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende kan omfattes af ordningen.

For så vidt angår virkningerne, skal udvalget belyse de almindelige samfundsøkonomiske konsekvenser af ordningen, herunder navnlig af den forudsatte fondsdannelse, samt tillige de fordelingspolitiske og beskatningsmæssige virkninger af ordningen.

Under overvejelserne om forslag til en sådan videregående tillægspensionsordning kan udvalget lægge til grund, at den almindelige tillægspensionsordning skal udgøre en overbygning på folkepensionen, og at pensionsordningen foruden alderspension i hvert fald skal omfatte enkepension. Udvalget skal endvidere overveje, på hvilken måde en sådan ordning kan værdisikres. I forbindelse med folkepensionen bør den almindelige tillægspension, når ordningen er fuldt udbygget, sikre dem, der beskæftiges i erhvervslivet, en værdisikret pension sigtende mod 60 pct. af den enkeltes erhvervsindtægt over en vis årrække og inden for visse grænser, jfr. den svenske ordning. Under udvalgets overvejelser skal det endvidere forudsættes, at tillægspensionsordningen kan hvile i sig selv ved et kombineret præmiereserve- og fordelingsystem og uden tilskud fra det offentlige.

For så vidt angår tilpasningen af den foreslåede tillægspension for arbejdsmarkedet til en sådan videregående tillægspensionsordning, må udvalget overveje, om og

Bilag til bet. o. lovf. om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

under hvilke nærmere vilkår det vil være hensigtsmæssigt at søge den foreslåede tillægspension for arbejdsmarkedet udvidet til — eventuelt i en kortere eller længere overgangstid — at dække selvstændige erhvervsdrivende med ydelser svarende til dem, der indeholdes i lovforslaget om Arbejdsmarkedets Tillægspension, og finansieret uden tilskud fra det offentlige. Lovforslag må i givet fald udarbejdes herom.

Det bemærkes, at det sæt af problemer, der knytter sig til tjenestemændenes og dermed ligestillede adgang til almindelig tillægspension, ikke ønskes behandlet af udvalget, men vil blive taget op til særskilt behandling. Det forudsættes i øvrigt, at udvalget holder sig i forbindelse med det udvalg, som finansministeren har nedsat den 18. juni 1963, og som har til opgave at belyse de problemer, som gennemførelsen af fuld folkepension vil rejse for statstjenestemændene m. v.

Det er fundet hensigtsmæssigt, at et snævert udvalg beskæftiger sig med den

ovenfor stillede opgave. Professor, dr. polit. Erik Hoffmeyer og rådsformand P. Ørding, Forsikringsrådet, er anmodet om at indtræde i udvalget som medlemmer. Udvalget kommer i øvrigt til at bestå af 2 repræsentanter for socialministeriet og finansministeriet samt af 1 repræsentant for arbejdsministeriet, handelsministeriet, indenrigsministeriet og økonomiministeriet. Det er endvidere hensigten til sin tid at anmode formanden for Arbejdsmarkedets Tillægspension om at tiltræde udvalget. Yderligere er professor, dr. phil. E. Sparre Andersen anmodet om at yde udvalget bistand.

Det forudsættes, at de af tillægspensionsordningen berørte hovedorganisationer og erhvervsorganisationer får lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende under udvalgets arbejde.

Udvalget vil få fornøden sekretariatsbistand og bemyndiges til at tilkalde særligt sagkyndige i det omfang, det måtte vise sig nødvendigt.

Bilag 20.

ARBEJDSMINISTERIET

Den 24. februar 1964.

**Kommentarer til skrivelse af 13. februar 1964 fra Sammenslutningen af
Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.**

For så vidt sammenslutningen i sin skrivelse rejser spørgsmål om, hvorledes forholdene for løsarbejdere kan ordnes inden for Arbejdsmarkedets Tillægspension, kan oplyses, at der ved drøftelse mellem repræsentanter for Landsorganisationen i Danmark De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsgiverforening og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger er

opnået enighed om forslag til regler vedrørende løsarbejdere i almindelighed.

Disse forslag er den 21. februar 1964 under henvisning til lovforslagets § 2, stk. 3, forelagt arbejdsministeriet, der overvejer at indføje de foreslåede regler i den bekendtgørelse om tillægspensionsordningens ikrafttræden, der er under forberedelse.